

را در گرفت و برای آنان نگه‌دارنده از (مواخذة) خداوند وجود نداشت. این بدان سبب است که پیامبران شان توأم با بینات به آنان می‌آمدند پس کفر ورزیدند بناءً خداوند آنها را در گرفت یقیناً وی قوی و شدید العقاب است.»

در آیه مذکور بدو وسیله که نیروهای کفر علیه دعوت پیامبران بکار گرفته اند، ولی باتکیه بان نتوانستند از مواخذة الهی نجات یابند، اشاره شده است؛ (قوه با ظاهر مستحکم) و تمدن فریبنده.

در جای دیگری به این مطلب با کمی تفصیل اشاره شده است:

افلم یسیروا فی الارض فینظروا کیف کان عاقبة الذین من قبلهم - کانوا اکثر منهم و اشد قوة و اشارا فی الارض فما اغنی عنهم - فلما جاءهم رسلهم بالبینت فرحوا بما عندهم من العلم و حاق بهم ما کانوا به یستهزءون.

(سورة المؤمن: ۸۲-۸۳)

«آیا در زمین سیر نکردند تا ببینند که عاقبت مردم قبل از ایشان چگونه بودند، بودند آنان بیشتر از ایشان و شدیدتر و مستحکمتر از لحاظ قوت و آثار (مدنیت) در زمین، پس دفع نکرد از ایشان، آنچه کسب میکردند - بعد چون آمد به آنان، پیامبران با بینات توأم، خرسند شدند به آن چیزیکه از علم با خود داشتند (به ذخیره علمی ناچیز خود مسرور شدند) و در گرفت آنها را آنچه نسبت به آن استهزاء میکردند.»

در این آیه نیز مشاهده میکنید که دشمن با وسایل و امکانات پیکانه آن بجهر است و با تکیه به آن به مقابله دعوت پیامبران پرداخته است :

- ۱- کثرت نیروهای انسانی .
- ۲- قوه و نیرومندی (از لحاظ وسایل و امکانات) .
- ۳- تمدن (پیشرفت های مدنی) .
- ۴- فنون و تخنیک .
- ۵- علم سطحی و فریبنده .

ولی همه این وسایل و امکانات نتوانست موجبات غلبه و پیروزی نیروهای کفر را علیه دعوت پیامبران (علیه السلام) فراهم آورد . در جای دیگری سه نیروی زر و زور و تزویر را که در سه سمبول قارون، فرعون، و هامان، تمثیل میکند ، علیه سمبول حق پرستی و توحید و حضرت موسی (علیه السلام) در حالیکه تنها و تنها براهین و بیناتی در اختیار دارد و یکه و تنها است، قرار میدهد و به بررسی عاقبت تصادم آنان می پردازد .

وقارون وفرعون وهامان ولقد جاءهم موسى بالبينت فاستكبروا في الارض وما كانوا سلبقين .

(سورۃ العنكبوت : ۳۹)

« وقارون وفرعون وهامان که یقیناً حضرت موسی با بینات، پس

تکبر کردند در زمین و نبودند سبقت کنندگان .»

یعنی با وجود آنکه حضرت موسی (علیه السلام) تنها است و جز

بینات چیزی در اختیار ندارد در برابر سه نیروی (زور و زور و تزویر) قرار دارد ولی ارباب زر و زور و تزویر نتوانستند از عذاب الهی سبقت بگیرند و یا مسابقه را به نفع خود بچرخانند و درین کفکش سبقت حاصل کنند .

در جای دیگری می آید :

قال انما اوتيته على علم عندى او لم يعلم ان الله قد اهلك
من قبله من القرون من هو اشد منه قوة و اكثر جمعا - و لا يسئل
عن ذنوبهم المجرمون .

(سورة القصص: ۷۸)

وگفت قارون جز این نیست که داده شده است مرا (مال فراوان) بناء برداشتی که نزد من است ، آیا ندانست که خداوند هلاک کرد قبل از او قرن ها (نسل های) را که شدیدتر بود نسبت به او از لحاظ قوت و جمعیت و پوسیده نمیشود گنهگاران از جرم شان با فرارسیدن موقع تعذیب عناصر مجرم و گنهگار بحال آنرا نمی یابند تا اقامه عذر نموده برای اعتذارشان استدلال کنند .
و در جای دیگری می آید :

او لم یسیروا فی الارض ینظروا کیف کان عاقبة الذین من
قبلهم - کانوا اشد منهم قوة و اثاروا الارض و عمروها اکثر مما
عمروها و جاءتهم رسلهم بالبینة - فما کان الله لیظلمهم و لکن
کانوا انفسهم یظلمون .

(سورة الروم: ۹)

« آیا در زمین سیر نکردند تا بنگرند که عاقبت مردمان قبل از ایشان چگونه بود ؟ بودند تواناتر از ایشان و شورانیدند زمین را (برای زراعت یا کشف معادن) و آباد کردند آنها را بیشتر از آنچه آنان آبادش کردند . و پیامبران شان با بینات به آنها آمدند پس خداوند بر آنان ظلم روا نمیداشت بلکه ایشان برخود ستم کردند . »
در رابطه با داستان « عاد » و تکبر و غرور جاهلانۀ آنان می آید :

فاما عاد فاستكبروا في الارض بغير الحق وقالوا من اشد منا قوة - او لم يروا ان الله الذي خلقهم هو اشد منهم قوة و كانوا بايتنا يجحدون .

(سوره فصلت : ۱۵-۱۶)

« و اما قوم عاد ، پس به ناحق در زمین به تکبر پرداختند و گفتند : کیست قویتر از ما ، آیا ندید ؟ خدائیکه آنها را آفریده است قویتر است از ایشان ؟ و نسبت به آیات ما انکار میکردند ، پس فرو فرستادیم بر ایشان باد تندی در روزهای شومی ، تا پشیمانیم شان عذاب رسوائی در حیات دنیوی و بدون شك عذاب آخرت رسواکننده تر است و ایشان نصرت داده نمیشوند ، »

د دواپه انتظار یم

په تورو-تورو شپو کې درناپه انتظار یم
دا شپه شومره او بڼه شوه د سپاه انتظار یم

غونډه د امیدونو ې ډنډر کې شوله مسراوې
د کل د غوړیدو د یوې مسکا په انتظار یم

ژړاډه، انگولا ده، ټول وطن کې جوړ ماڼۍ
غمونه، اندېښنې دي-د خندا په انتظار یم

د کل غوندې وطن کې د بمونو باران اوري
د دې ظلم د پای او انتها په انتظار یم

هر ځوان ې د وطن په پاکر مینه کې مچنوي
د مینې دې بازار کې د لیل په انتظار یم

آدم د درغو مینه کې رباب په ژغورن اړی
پټې سره په څنگ کې د رابیا په انتظار یم

زما د گران وطن د بښتې - بېدایوې لولې شوې
د خدای د امدادونو د بیا - بیا په انتظار یم

درز ا ده ، زلزلې دي ، جوړ د سرو وینو روښن
د سولې ، آرام ژوند ، ښکلې فضا په انتظار یم

د ځان په غم کې نه یم ، د وطن په غم غجن یم
نن دې مملکت مړه ده د دوا په انتظار یم

د دین ، وطن د بښنې قتل عام دی شروع کړې
چې واخلي ترې بدل د هغه چا په انتظار یم

د خدای وعده رښتینې ده ، بری زموږ حتی دی
دا حکم د یو مشر ، رهنا په انتظار یم

زما غیور ملت ! وخت د مینې - محبت دی
د یوځې یووالي د رښتیا په انتظار یم

دا وخت د مشقت دی آرام مه کېنه « غزواله »
دا ستا د قربانۍ د سر - سودا په انتظار یم

درد وطن

بیا به سنگر ما، ای دلیر مرد وطن
بباز جان و سرت در کف نبرد و وطن
به جنگ درد بیا، در نبرد غم بشتاب
که نیست درد دیگر، بیشتر ز درد وطن

*
وطن برای تو آغوش گرم دارد و باز
تو هم دریچه همت به خویش میکنی باز
اسیر کج قفس بودنت نمی زبیدی
بریز غله و زنجیر از فرو و فراز

*
بیازمای قدم، راه منزلت اینست
بریز قلم متانت که حاصلت اینست
کجا خموش و سراسیمه میزنی ره غم
بیا و قافله بردار، محلت اینست

بیا به سنگر ما، ما در انتظار تو ایم
 اینی و هدم و همراز و هم شعار تو ایم
 بیا که برق تمنا جهد ز دیده سنگ
 بیا که غره به شمشیر آبدار تووایم

*

بزور بازوی رزمنده صف کشا می شو
 حسین وار در آغوش کربلا می شو
 کنون که پیش گذار تو امتحان خداست
 تو هم ز بهر خدا، در ره خدا می شو

*

دمی رسد که نهال تو بارور گردد
 گهی شود که شب دردها سحر گردد
 ز خون دشمن غدار جام ها بکشیم
 بود که تشنه لبی های ما بسر گردد

*

خوشا که بار دگر گلستان شود میهن
 بساط راحت آزادگان شود میهن
 گلاب، صدچمن و لاله، مدد من روید
 ز بهر ما و تو از سر جوان شود میهن

عرفان - خټک

لږ غوندي واوړه ربه!

د خوشال خان خټک د قبيلې زلمی شاعر مهر عرفان - خټک ، د انورې په لگياړه خاوره په کال ۱۹۸۳ کې د ښاغلي طاووک خان په کور کې زېږېدلی دی .

ده لږ پېښور پوهنتون نه د خواړسم توکي دکړي تر لاسه کړې ده اود خوکالو راهيسې شاعري کوي . هغه د شعر پرمهال په خپل جذباتي کلام گټلی دی ادکلام يې ، نه يواځې فني خوږه لري ، بلکې داسوي ، انساني او افغاني اقدارو نه هم مالامال دي . هغه د پرخاس او روشن ضميره وگړي په څېر د افغانانو اوسنۍ تراژيدی خوږوي او د رښتوني انقلابي ادیب غوندي د قلم په ژبه جهاد کوي .

چې بې قصوره حلالیږي سر بښه
د هغې خواړ د قتلیدو قيصه ده
د وخت په اور کې چې وړیتیري ربه
دهغې چا د سونږیدو قيصه ده
چې د سرتورې ابی غېږ کې وهي
دهغې ساندو د سلگو قيصه ده

چې يې د څه سترگې نه وچيرې
 د هغې خوار د ژپيدو قيصه ده
 چې د سپرلي په طمع - طمع وچ شي
 د هغې کلي دريژيدو قيصه ده

* *

لن غوندي واوره اي بې نيازه ربه !
 دا تېرې کړيکې اوريدل دي په کار

*

دومره څوک نشته، چې راپورته يې کړي
 دغه بربنډ په اور شکوره پراته
 په دوی به هم خوشحالي راشي چېرې
 دا سرنگون د غم د زوره پراته
 که کړي ژباړا - واوتېلا، کرم يې نه دي
 په درست جهان کې دي بې کوره پراته
 پکړۍ روغۍ ته سل سلامه کوي
 دغه محرومه له ډک شکوره پراته
 دا ځناور هم دانسانه بڼه دي
 وي چې هر وخت په ډک آخون پراته

* *

دغې خوارانو ته يو سوال کومه
 خدايه ! دا سوال پوره کول دي په کار

*

سید

دویم کال-دوہیدہ کنہ-د ۱۳۶۴ ش، د وری ۲۰ مه
د ۱۹۸۵ م دستبر ۱۱ مه .

چلوونکی :
محمد صدیق-پسری

زمنبر پتہ :

G.P.O

P.O. BOX NO 665

PESHAWAR

PAKISTAN

چې يې د تن جامه ريښې-ريښې ده
 لوږ يې نه يې خېټه کې پښتې. ښکاري
 چرته که سترگه هم د نمر وويني.
 دې وږو-تېر و ته روحي ښکاري
 گوښي يې زېږې، سترگې ټاغې وښي
 ډېر گيله من له زندگۍ ښکاري
 دوخت په جړنده د دل شوي غريب
 په هر نظر کې مايوسۍ ښکاري
 د مرګ نېټې ته يې کتل گرانه ده
 ماږه يې زړونه له هستۍ ښکاري

* *

راځئ-راځئ چې دلجو يې وکړو
 په حال يې اوښکې تويول دي په کار

*

رحم يې وکړې اې رحيمه خدايه !
 ډېر ترسکيدلي، تننيدلي دي دوی
 دوخت يې درده ظالمانو، خدايه !
 په سروسکړو ټو ټولوي دي دوی
 کوم يو زياتی دی، چې يې نه دی شوی
 هرچا، هرڅکه دردولي دي دوی

دې کربلا نه یې یو ډډې ته کړه
 په ټول بدن باندې داغلي دي دوی
 وړ یې کړه خپل ښایسته جهان، ربه!
 دلته یې اور ه سوجیډي دي دوی

* *

چې دا خواران پکې خوشحاله او سسي
 دوی ته خپل کور آبا دوی په کار

*

اکوپه خټک - نوښار

۱۹۸۵، ۹، ۴

د غربت درد

د غربت په درد اخته يه ، غمونو لېونی کړم
لېونی نه وم منگړو ! خو وختونو لېونی کړم
لا تر اوسه منتظر یم ، دراتلولاره یې خاړم
په دې لاره باندې تللیو ، بهارونو لېونی کړم
د سبا پرځه په کلو ، زه د غم په خوځو ژاړم
له گلشنه مې جدا یم ، حسرتونو لېونی کړم
په هر لور تورې تیاري دي ، دامیدې بوی مریځي
چېرته لاړو ؟ چېرته ورک شو ؟ سحرې لېونی کړم
شمال راوړ بوی د وینو ، د کلونو له ولمنه
گلستان غرق شو په وینو ، سېلابونو لېونی کړم
هجران داغ په زړه رالېږی اواره د غرو - رغوشو
ای د شک او پټ دیاره ! ستا یادونو لېونی کړم
چې مې دار په میدان پرېښود ، په دالو کې ملامت یم
" ساهو " ! سترگې مې شرمیري تقصیرونو لېونی کړم

دوه بني لاسونه

دانه افسانه ده، او نه كوم خيالي تخليق؛ بس يو سترگوليدلى تاثر دى، چې كه څه هم شپږ-شپږنيم كاله پرې تېر دي؛ لكون ما په ذهن كې د يوه تلپاتې ياد په توگه پرته خاطر و، او په يو څو كړينو كې يې نغښتل غوښتل.

هسې خوزماد رنځورۍ شور و دلت له راوستو نه څلور-پنځه ورځې مخكې وه؛ خوشخداى شته له سهاره ناسته وم. نن مو ورځ وه، چې كورينو راغونښتي وو، له خوراك، څښاك نه خو مو كورينو ځان قدرې هم نه خبروه، چې ماران مو رابللي دي، چې خاورې به خوري او كه نه چې چا به كومه ټوكړه خپلاني رالېږله، هغه به په مزله دوش ستومانه وه، چې معدې به ورته داسې په هله آسانه ځان هم نه شو نيولى د معدې له لاسه مې نه څه خوراي شول او نه مې صبر كيده، هغه راغونښتي سونډه وسپړكې مې هم له بېگانه خورلې وه؛ خو بيا هم اچې سهار لماغته پاكځيدم، حال مې نور و، پر مصلې ناست وم، لاسونه مې اوچت

وو، چې چې سترګه يې دوه-درې ځلې ورپېښه، څه شينېه-نيه خي اندېښنې په غځه کړم؛ خو نورې پړې له پاسه شوې، راپاڅېدم، ډډه يې ووهله، خو چې څنگه يې سترګې ايله سره ورغلې؛ يو دروند او هيبتناک ډډن يې تر غوږنو شو، خوب يې وتښتيد، نېغ په کتو کې کېناستم، سترګې يې ومېنلې، سات ته يې وکاته، ستنې پاوکم اتوته نژدې کيدې، پښه يې لا له کټه راکېستې نه وه، چې د عسکرو يو غږ شو، او چې څو ترې ما پوښتنې ته ځان سازاوه، هغوی بيا وني وو، ما د خپل تسل او ځواب له پاره ځان ايله خپلو ملګرو ته ورساوه، هغوی هم د هيبت او اريانتيا د څليو په شان چپ-چاپ ولاړ وو، ما ټولو ته په استفهام وکاته؛ خو پوه شوم، چې هغوی له څه ويلو نه خاموشي ښه کښي.

زمونږ د دې خاموشي به لا لس-پنځلس دقيقې نه وې تېرې، چې د کوټو پر سرونو درزهار شو، غولی هم له وسله والو عسکرو نه ډک شو د دېوالو پر کوڅونو هم ځای پر ځای ودرېدل، دلته دوی منډې او درېهار جوړ کړي و، او له بهر نه د نورو ډزو غږېهار زموږ هيبت او اريانتيا زياتوله، څه شيبه خوهډاسې چپ-چاپ هيبت ځپلي ناست وو؛ او بنگالو قدرې چا نه اوریده، د هر چا په سترګو کې بې شېره پوښتنې غږېدې، چې څه بنگالو مو سترګې غولي پلو کړې کړې، او چې کاته مو زموږ رازمن عسکر انورعلي راننوت، له راننوتو څکي لا موږ هډاسې يو چاته غوږ-غوږ وو، انورعلي چې زموږ په بې مهاره تلوسو پوه شو، نو ورسره غونډې يې يو ځل شاته وکډل، بيا يې پر موږ ټولو ځغلند نظر واچاوه، او په يوه خوب من انداز يې وويل:

«اخوانياره ماسره کون»

زموږ پېر پر هر وخت خو هډومره ملاکه مې بس وه، د انور علي
خوږې زموږ د تلوسو او اندېښنو تکت ته لاسې و غځوله، څه شېبه
خو مو د حوصلو واکې راښکلې، خو چې پر سکوت مو وس پرته شو،
نو د غله د مور غوندې د کندنو شاته بڼه وژرله، او چې سترې شو، نو
فکرونه مو وجنکول، اېکلونه مو وکړل، خو چې چپ به شو، يو... يو
دز به مو د سړپوښ ولورېد، ورپسې به پرله پسې يو څو بارونه وچلېدل
بيا به ورپسې د زغورې شويې (زړه پوښ ټانک) هيښتاک درز په غولې
کې د ولاړې وې ځانګې بې واره-بې واره ولرېزولې.

له مانه خپل درد هېر و، له بېکا لاسې مې سترګې سره نه وې وړلې
په کټ کې وغځېدم، اندېښنې مې يوې بله له لمنې نيولې وه، دېواله ته
مې مخ و، چې په دې کې مې د پښو له ښکالو سره څه شرنګ غوندې
ترغوب و شو، خوڅه خيال مې پرې راته وېر، خود خپل ملګري دې
پوښتنې مې پام او مخ دواړه ورواړول:

شېرمامده! په دې هنګريو څه کوې؟ (شېرمد) زموږ څوکيدار
و، وېل: دا خو اول سوال صايب امر وکړ، چې استاذانو ته يې ورواچوه
(شېرمد ته چې اول سوال موږ په هر نامه ښودلې وو، خو هغه ما او زما
ملګري ته استاذان وېل) زه ښخ راپاڅېدم، لاسونه مې وروغځول، خو
هغه يو ځل زه او بيا هنګريه له نظره تېرې کړې، او په يوه هډر دانه
انداز کې يې په خپ آواز وويل:

ستاسې د دواړو بڼي لاسونه يې به هډي يوه ولچک کې راته ښودلې

دي.

زمونږ يو غير سياسي ملګري ورته وويل : هلکه، شېر محمد !
 دی خو ناسازه دی، دی څنگه له هغه سره تړي ؟ داسې وکړه
 چې يوه جوړه نورې راوسه، چې سره بېل-بېل شي

شېر محمد وويل : کاکا ! زه شکر وکړم ، موږ خو تابع د امر
 يو، د اولسوال صايب امر دی، چې د دواړو بني لاسونه

خير، د اولسوال صايب امر تعميل شو، موږ دواړه يو د بل د
 اوږو پټې شو، ورسخ مو له تکليف سره-سره په تشويش لنډوله
 غزمه شوه، ماسپښين شو، مارنګر شو، خو بې له پوله پسې ډزو
 مو نور څه واته وریدل، آخر چې انور علی بيا سترې-ستومانه
 راننوت، وېل : د اخځيانو د شېر هغه لومړنی اټکل غلت وخوت، دوه-نيم
 سوه کسه نه وو، تر اوسه د پينځو ماسره شويو رپوټ راغلی .

انور علي لا دا خبرې کولې، چې ډزې غلې شوې، ماسات ته
 وکاته، پاو کم څلور وې، د ډزو پر ځای څه شور غوندې تر غوږو
 کيده، چې شيبه تيریده، شور رالټلايښه او شعارونه او «هورا وې»
 پکې بېلېدای شوې، چې په دې کې بيا شېر محمد راننوت، هغوی شور
 زموږ پوښتنې ته نه کاته، په خپله ځواب وايه، وېل :

ماسره ماته شوه، او چې موږ ترې د کلابند شويو د شېر پوښتنه
 کوله، نو هغه وويل : هغه دوه-نيم سوه کسه زموږ او د ملېشې
 شېر و، او کلابند شوي کسان هم پينځه، نه، يواځې يو کس دی، ده لا
 خبره نه وه خلاصه کړې، چې شور او شعارونه د گلاوڼ کوونکيو

له فاتحانه غرور سره د اولسواله په لویو وړاندوخت او د اولسوال
د انقلابي وینا او شعارونو په بدرکې سره، د محاصرې درامه پای ته
ورسیده او شیبه - نیټه پس د بندیځاني وړ یوه لوب د نډې غټو لوبګو
ځلمي ته ایله شو، چې د زولنو او هټکړیو شرکتګیې د بندیځاني د دروازي
د ځنځیر له شرکتګو څو واړه زیاته وه .

خوبه زخونه سپري، په زړه کې
شول چې غمونه سترې په زړه کې
لکه لېوکی، چې لږ غریزي
غربت چې داسې، رغړي په زړه کې

خومره فساد و، رڼه! لېږن کي
چې شرق و غرب یې، ډوب کړه پکین کې
هره فتنه، چې نن کوي وده
ریشه یې کورئ، په کرېملین کې

حکیم - تنهوال

د لوگر سفر نامه

د مهاجرو همېشه د جهاد مجلس وي . ډاکټر صاحب ته به
د لوگر مجاهدين راتلل ، او د خبرو - اترو په نتيجه کې به د لوگر
د مناسباتو او شرايطو سره ډېر اشنا شوي وم . د پکتيا برخلاقه په
لوگر کې خلک په ځای وو او د مهاجرت فکر ورسره نه و . ځای په ځای
خلک لکه «دوبندی» او نور د جهاد په لومړي سر کې مهاجرت ته مجبور
شوي وو . وروسته له هغې د لوگر خلکو وکړای شول ، چې هم په کور
پاتې شي او هم جهاد ته دوام ورکړي . دا اصلي خبره ده «اولس د
مجاهدينو د پاره اوبه دي او مجاهد لکه ماهی دی» کوم هوښيار سړي

دا خبره کړې ده ، په مقابل کې د «پکتیا» دخلکو نظر داسې و ، چې تر سره بیرغ لاندې ژوند کول کفر دی ، او هر سړی ، چې مجاهد وي باید ، لومړی هجرت وکړي . زه دې کم عقلتوب ډېر خورولم ، خو له وږه مې نه کیده ، کله به مې دا گناه د مهاجرو مشرانو ته ورپه غاړه کوله او کله هلې ملایانو او مشرانو ته ، خو لنډه دا چې زه د لوگر د خلکو د جهاد او هوښیارۍ ډېر گرویده شوم .

ډاکټر صاحب به معمولاً د اوسني اووه - اته میاشتې لوگر ته تلو او هلته به یې د اولس او مجاهدینو خدمت کاوه . سړکال (۱۹۸۱) قرار په دې شو ، چې زه م ورسره ملگرې شم ، دروېشتمه روژه مو په پشاور کې ونیوه او څلور وېشتمه مو په لار وکړه ، د کي اختر ورځې مو په تنیو کې تېرې کړې . د سپرکي د کلي د عنعنې سره سم داختر په دوهیمه ورځ د «عاده» زیارت ته وختلو او خیرات مو وکړ ، خدای ته مو سوالونه وکړل ، چې مجاهدین په اتفاق شي . داختر په څلورمه ورځ د «تورخېلو» د کلي نه د سهار لمانځه نه وروسته روان شو ، چای مو د «شنک» په دوکانونو کې وخوړ ، او وروسته له هغې د بدرکي ځوانان رانه راوگرځیدل ، او ډاکټر صاحب ، سلطان او زه درې په درې د څډرانو په لور و - ژورو کې روان شو . غره مو د «شېله» دوکانونو ته راوسه چای او ډوډی مو وخوړه او وروسته له څه دمې را روان شو . د «زمیځي» د کنډو په سر کې ، دوه هیلوکپټر راغلل ، موږ د یوې وږې لاندې کېناستلو ، خو هیلوکپټر جگ روان وو او د خوست په لوري د نظر نه ورک شول . د «زمیځي» د خولې په کوز سر کې دوکانونه په بېلرونو

فہرست

شہرہ	مضمون	لیکوال	مخ
۱	تفسیری از آیات قرآن حکیم	—	۳
۲	دوا پہ انتظاریم	غزوال	۱۴
۳	درد وطن	رافق	۱۶
۴	لبغوندی و اورہ ربہ !	عرفان - خٹک	۱۸
۵	د غزبت درد	ساہو	۲۲
۶	دوہ بنی لاسونہ	صمیم	۲۳
۷	د لوگر سفرنامہ	تنیوال	۲۸
۸	تہنستہ	غضنفر	۳۳
۹	لنوی	—	۷۰
۱۰	راسرہ وژرل	نصرت	۷۶
۱۱	راسرہ وژرل	کاف - لام	۷۸
۱۲	راسرہ وژرل	بریعی	۸۰
۱۳	سرہ شپیلی	زرکہ	۸۲
۱۴	نیہ پیانہ	فاطمی	۸۴
۱۵	خالہ	انخوڑگر	۸۶
۱۶	بارتری تجارت	پاسنی	۸۸
۱۷	اورپوری شو ! ...	ناکار	۹۳

جوړ شوي دي ، هلته کېناستلو ، چای مو وخوړ او د اشنا خلکو پوښتنه وکړه ؛ هغه د « زینځی » په بر سر کلیو کې اوسیدل ، نو فیصله په دې وشوه ، چې خپله لاره ځنګې ونیسو .

د دوکان بېلرونه د قیرسازۍ د فابریکې څخه راوړل شوي دي ، نور موټر او ماشینونه یې د سړک په غاړو او په خوږ کې مات پراته دي . د « بارګۍ » د علاقه-دارۍ دوکانونو ته راغلو ، چې په پاڅه سړک پراته دي ، پورې خوا په کلي کې د مجاهدینو د مرکزونو بیرغونه رپېږي . د مازیګر د لاسخه نه وروسته ، درې کسه وردک د پاسه راغلل ، د « زینځی » « خروار » ، « غزنی » او « وردگو » پوښتنه مو ترې وکړه ، دوی په جنگونو وژغیدل او د « هزاره کانو » نه یې شکایت وکړ . دوی وې ، چې هزاره کانو سر کال جهاد ونکړي ، ځکه قوا یې پرېښوده ، او زموږ کورونه یې وړان کړل .

سهار د وخته مو په پاڅه سړک حرکت وکړ ، ځای په ځای سړک پرې شوي دي ، وړان ټانکونه یا شکور او یا سوي ولاړ دي . په دې وخت کې راکټ نه و ، د ځدرانو تاکتیک دا و ، چې ځای په ځای سړک د لاندې خوا نه پرې کړي او یواځې قیر پوټکي یې پرېږدي ، ټانک چې راشي ، نو د قیر پوټکي یې مات شي او ټانک کوز وپېرېږي سوي ټانکونه په « مولوتوف-کوکټیل » ویشتل شوي دي . ننه بېجې د « سید خېلو » دوکانونو ته راوړسیدو ، دلته درې زره پوښ وړان ولاړ دي . په عکسونو ایستلو څه زیات غوندي وخت تېر شو . ډاکټر صاحب په دوکان کې د هګی پوښتنه وکړه ، امله-بیله درې هګۍ پیدا شوې

چې يوه - يوه راوړسیده . «خندان» دلته دوکان لري او لږ - لږ ډاکټري کوي . د ملاريا ، امپيول ، او ، ټابلېټ ، ورسره دي ، ډاکټر صاحب يې د تطبيق رقم وربښوده ، «زاريم جان» هم دلته ناست دی او «سلطان» وپېژانده . ورته يې وويل ، چې : «ته د مېړناخان په جنګ کې لګيدلی نه وي ؟» «زاريم جان» هـو ، کړي او «تاسو دکوم کلي يې ؟» پوښتنه يې وکړه . «موږ د حصارک يو» او ته هلته زمونږ سره وي . «زه خو د خيرمحمد دوی - کړه وم» ، بيا «سلطان» ورته وويل ، چې : «دا د خيرمحمد ورور دی» زه يې وروښودلم . «او ماغښکه نه پېژني ، ما خو ډېر چای او اوبه ځي ته درته ايسني وو ، هغه وخت ، چې ته خيرمحمد دوی کړه بستر وي ؟» «سلطان پوښتنه وکړه . «اوس ورو - ورو دې په ځای راوړم» . وروسته د رخصتيدو په وخت کې يې بيا د غرې او شپې دپاره ست وکړ ، خو ټينګ نه شو . سلطان وغورږيده او له ځانه سره يې کيله وکړه .

«خندان» ډاکټر صاحب ته ټينګ و ، چې دلته پاتې شي ؛ دی به هم گټه وکړي او ډاکټر صاحب هم ، کور او باغچه هم شته او ماشومان دې راوله . ما ورته وويل ، چې په لوگر کې هم مجاهدين شته ، او هم د ډاکټر صاحب کور هلته دی . په «خندان» پسې ټوک راغی او غواړي اوبه ترې ولځي ؛ زمونږ يې ورته وويل ، چې پيسې ترې مه اخلي . چې چای مو وڅښلې او دمه شو ، نو راروان شو . د «غورقي» په خوله کې د سره کچ کلاس ته وگرځيدو او همدلته د يوه ځوان سره کښاستلو پورې د جوارو په پټي کې ، دوه ټانکونه يوې کنډې ته لويدي دي

د دېرې وار خطايه مخه البته . د خدرايو درې د مجاهديني د پړ-
بڼه شرايط برابر وي ، لاکن بيا هم د هغه وخت د مجاهدينو سلاح او لږ
د افغانستان د خلکو د پوښ ، درایت ، خوځنه ، مېړانې او تورې ښکارندويي
دي . په سلفاوو ټانکونه ، زره پوښ او موټر د سرک د غاړې او په
خوږ کې پراته دي ، ته به وايي مړوي دي ، پوزې يې په يوه کبري نيولي
دي . ډاکټر صاحب د دې خوځاکي سره په خبرو شروع وکړه . د دويل
چې د بکي تيږې سره تقريباً شل ټانک سوې دي ، دلته موقوا وهله
ده په خپله هم درې ټوپک اخيستي دي . د درې خپلو د مشرانو موخې
پوښتنه وکړه ، د يوه نه م راضي نه و . تقريباً لس بجې به وي ، چې
د «ژوي» اولسواله ته راواوښتلو .

درې زره پوښ د اولسواله مخې ته ستوي پراته دي ، عکاسي وشوه
او ترې راټېر شو . په يوه بجه د «ميراجان دوکانونو» ته راغلو ، هلته
مو چای او دووږه وخورېد ، د ماسپښين لمونځ خو په خوږ کې ادا
کړ ، او د «حقري» په خوږ پورته روان شو . په خوږ کې يې د موټرو
دپاره سرک ځای په ځای جوړ کړی دی ، ځکه موټر د مولوي جلال الدين
مرکز «سران» ته لور مازيگر مو د يوه سړي نه د يوه
دوست «دين محمد» پوښتنه وکړه ، هغه په ځواب کې راته وويل ، چې
لږ شانت قدمونه ورته کړي او مازيگر به ورورسېږي ، کلي يې
«ايوب خېل» نوميږي . دوه کسه نور راسره ملګري شول او غوښتل
يې ، چې زه د «حق ، حق» (T.T.) توماخي يو جاغور ورکړم ، ځکه ده يواځې
يو درلود ، خو که ده ته مې ورکولای ، نو بيا زما هم يو پاتې کيده.

د مازيکړ لموم مو بيا په خوسه کې وکړ، او بيا د «ايوب خېلو» کلي ته پاس وختلو، د دين محمد پوښتنه مو وکړه، جومات ته يې رهنياي کړو هلته ټولو خلکو لاسه په خوله «ستري مشي» وکړ. د دين محمد وروسته «حنيف» حاجي راغی او لاس يې راکړ، خو بيا بېرته لاړ. د ماښام د لمانځه نه وروسته خلکو يوې خوا او بلې خوا کش کولو، او هر چا غوښتل، چې د ډوډۍ خوړلو دپاره مو کور ته بوځي، بالاخره حنيف حاجي قسم وکړ. د کور په سري يې ډېره ښکلې کوټه وه او هلته لاسو، يوبل مېله هم د وزې دکلي وه. ماښام مو خبرې کولې او تناکې پنبې مو په لمدو لښتو تودولې او پخولې. د حنيف حاجي سره معرفي شوم. حنيف حاجي هغه لایسنسي ټوپک، چې ډېر ژوندی کاله مخکې اخيستی دی لا تر اوسه ورسره دی.

پادشاه مير د «فيض محمد» د وژلو خبره وکړه

چې هغه اړيکو مې کړې، او مشران هېڅوک حتی پرې خبر هم نه وو نور که هر چا منصبونه پرې گټلي وي، خو مې کشرانو کړې، او بيا

نور «خدرانو» ته مو راوړ او بيا دوى عكاسى وكړې .»

سهار مو بښه مكلف چاى د كوچو سره وخوړ او د «دين محمد»
خوى په لار برابر كړو . په «تلپو» كې مو وعده سره كړې وه ، چې په
لار به په هر دوكان كې چاى خورو ، نو د كنډو پنځه ته دوكان كې كېناستلو
خو سوار سوږ و ، مجبوراً يې له دې ، چې چاى وڅښو ، په كنډو واوښتو .
ډلې - ډلې خلك زمونږ څې ته را دروي او تير يې ، د دې خوا هم ځېنې
ډلې په موږ تېرې شوې ، ځكه زه او ډاكټر صاحب دواړه ډېر سترې
شو او سلطان هم زمونږ د تكليف څخه سترې شو . د كنډو په سر
كې يو سړى په آس سپور راباندې راغى او دوه شلمې يې لكې كړې وې
د «ستري مشې» وروسته يې پوښتنه وكړه ، چې «كلداره» په څو وه ؟
ډاكټر صاحب وويل ، چې : «د جنك وخت يو ډول مخصوص تجاران رامنځ ته
كوي .» داسې معلومېده ، چې دا ډول خلك په «لوگر» ، «خروار» ، «هزاره جا»
او «غزني» كې وسله اخلي او په پاكستان كې يې خرڅوي .

په كنډو كې دوه كسه «زرمټيان» راپسې راوړسيدل ، اول زمونږ
په تاپ تلل ، خو وروسته يې قدمونه تېز كړل . موږ دخپې يوه
دوكان ته وروگرځيدلو ، هلته يوه زړه بڼه وه ، يو ماشوم هلك
د زړې بڼې په مرسته چاى راته كېښود . زړې بيا ځنك و لگاوه
او مخته تېر يې وه ، ډاكټر صاحب د ملاريا گوله وركړې ، خو
زړې په خبرو شروع وكړه او ويلې ويلې ، چې په لاره كې پام كوي
جاسوسان شته . بيا يې د يوه وردك زخي خبره وكړه ، چې پروسر كال
د لمر راغلى و ، بيا په پاكستان كې شهيد شوى و (د زخونوپه وجه)

او ورسره ودرور يې دا څو ورځې ځمکې دلته راغلي و، او شپه يې د زړې سره کړې وه. د زړې ټکرې زوږ و، او وردک د خپل شهيد ورور څادر ورکاوه، خو زړې ورته ويلې و، چې «مورته د يوسه هغه به يې افلا بوي خو کړي».

د زړې خبرې غمجنې وې او ژرغونې، زموږ سترگې ورسره اوښلې شوې او مړه مو غوټه وکړه. په سترگو کې سره پوه شو، چې نور نو څو، پيسې مو ورواچولې، خو زړې ويل، چې د کوليو پيسې وکړو، خو موږ د دتم کولو نه وو، او تر يوه ښه حله پورې مو څه سره ونه ويل. دې خواته دکنډو، غر د «زړمت» د خلکو دی دا ځنګل دومره وهل شوی نه دی او ښه نښتر پکې ولاړ دي. د زړمت خلکو معيشت غير د ځنګل نه، د تجارت او دهقانۍ څخه کيده له دې کبله ځنګل يوه اندازه ښه پاتې شوی دی. غرمه يوې بلې خېټې ته ورسيدو، چې دام دوکان دی، کېناستلو، چای او ډوډۍ مو وخوړل، خو ډوډۍ لږ اومه غونډې وه-او ستونزه ډېره، نو خوندي ونه کړ. د دې ځايه روان شو او په خوږ-خوږ کې درومو، دماښين په لاسه مو لږ ډېر غونډې وخت تېر کړ، او لږ شاته آرام شو. د لارې پوښتنه مو وکړه او څلور يې د مازيگر «روحاني» صاحب ته ورسيد په جومات کې کېناستو، زه اخوا او دېخوا ته وګرځيدم، اوړ مې وليده-او پيالې مې، چې چای پکې څښل شوی دی. د يوې ډلې خلکو نه مې پوښتنه وکړه، چې چای-مای که پيدا شي، خو هغوی ويل، چې نشته...، دوکان نشته... په جومات کې مو ډېر وګلوي، يو-دوه

کسه ویده دی، چې راپورته شول، نو معلومه شوه، چې عسکر وو، او له «ګردېزه» راتښتیدلي دي؛ دلته د مجاهدينو انتظار باسي، چې ورسره کابل ته ملګري شي. ډاکټر صاحب ویده شو، وروسته له نیم ساعته مې راپاڅوه، او دا چې دلته د شپې دپاره نه ډوډۍ شته. او نه چای نو قرار پر دې شو، چې کښته «زرمل» ته کوز شو. په «توتانو» مو لږ مینه ماته کړه، خو آخريې دی. ما درې-درې نیمې میاشستې پخوا په تنیو کې توتان خوړلي وو.

افغانستان عجیب وړن دی! کورنۍ زیارت ته، چې راغلو، دلته هم جومات فرش دی، خو هیڅوک نشته. د ډاکټر صاحب زړه و، چې همدلته شپه تېره کړو، خو موږ ته سهار «حنیف» حاجي ویلي وو، چې «دین محمد» په «کوښکړه» کې مال ساتي، نو شپه هغه ته وروړئ، نو ما کوشش وکړ چې «دین محمد» پیدا کړو. په «کوښکړه» کې د دین محمد په پوښتنه راباندې ماښام شو او دین محمد په دې قلا او هغه قلا کې پیدا نشو.

د زرمل په «موزو» کې څوک نشته، ځېنې ځدراڼ مالونه ساتي خو کوچیان ډېر دي. سښ کال کوچیانو ته اجازه ورکړل شوې ده، چې په زرمل کې واوسېږي، لاکن ډېره خړاي کوي. موږ لیدل، چې یوه کوچي مېرې د ونې لاندې ودرولې او د ونې شاخونه یې رامات کړل زرمټیان په هغه وخت کې، چې لا «ستره کی» حکومت و، د کوچي مهاجرې پالیسی په اساس وتښتول شول، او بیا ډېرو خلکو د «زرمل» نوم واخیست.

موږ یوه ځدراڼ ته وویل، چې لږ چای رادم کړي، خو هغه وویل

چې زه یووزری یم او د کاسه مې نه ده پوره . خو مې «قلا ته» چې دی ننوت ، مې د رادیو آواز راتلو او هم ماشومان وو . د ماسختن تر لمخه وروسته وېرې څملاستو . سهار د لمانځه وخت پاڅیدو، او هغه بېکاني یووزری لمانځه ته راغی، خو د چایو یې هیڅ ونه ویل، بل چاه چای رانکې، او همداسې روان شو، چې لږ ښکته راغلو، نو ډاکټر صاحب د منو باغ ولیده او وروګرځیدو . زه په دېوال وپورته شوم، او منې مې وشلولې، خو لا زه د دېوال نه ورسکوز شوی نه وم، چې دواړو منې زما د ځوله نه واخیستې او شخوندونه یې ترې وکړل، چې لږ ښکته تیریدو، که ګورو، چې د باغ دروازه خلاصه ده، ورننوتلو او منې موڅه په څکه او څه په ونو کې انتخاب کړې . چې راووتو، نویوځوان راباندې راغی او ویل یې، چې مجاهدینو منې ډېرې درسره واخلي! ما ورته وویل، چې منې مو واخیستې، خو چایو ته مو زړه کیږي . هغه یو بل کور راوښود، او ویل یې، چې هلته نور مجاهدین هم فی الحال چای څښي . هغه په مخه راباندې راغی او بېرته یې اولني ته حواله کړو . دې ځوان بالاڅاني ته وڅېړولو؛ په دې ټوله مکالمه کې موږ منې خوړو، چې پاس کېناستو، نو دسترخوان یې کېښود، او درېې ورځې تروشي مستې یې راوړې . په ډېره مینه مو ورباندې شروع وکړه، په وجود کې مو لکه د مېڼیانو و بهیدې . وروسته له هغې مو، دوه چایبره چای وخور . د دواړو ځوانانو نه یو «ملاریا» و، ډاکټر صاحب ګولی ورکړې د کوچیانو نه یې ډېر شکایت وکړ . ده ویل، چې زموږ د منو شاخونه ډېرې ماتول، نو زه ورغلم او منې مې ټولې شنې ټولې کړې . «دا کوچیان

که جهاد نه کوي، نو د خلکو مال وي چوروي؟ " ډاکټر صاحب پوښتنه وکړه. ما ورته وويل، چې کوچيان وطن نه لري، يعنې پټی نه لري، نو ځکه جهاد نه کوي. هغه څه چې دوی لري، مېرې او اوبسان دي، بس هدا پېژني. چې مېرې او اوبسان خوشال وي او ماړه وي، نوره د دوی نه پردي مال ته پروا شته او نه فصل ته. د زړمل په خالي قلاکانو، پېڅښته فصلونو او باغونو مو زړونه وخورېدل.

پروت مازيکس مو د "روحاني" صاحب نه د "ساکو" په هغه غاړه د غزه په بېخ کې د ټانکونو د کاروان ننداره کوله، چې پوښتنه مو وکړه خلکو مشوره راکړه، چې بايد وړاندې پوښتنه وکړو. د زړمل د خپلو مهاجرو مشرانو څخه خوښ نه دي، خو په "بيکلام" کې "دوست محمد خان، چې ښه مشر سپين ږيري دی، همدلته پروت دی او نه دی مهاجر شوی دده نه هم خلک ښه خوله نه وهي. نن ورځ هرڅه د جهاد په معيار اندازه کيږي، هغه پخواني معيارونه نشته.

د "تامير" له سرکې راتېر شو، لن شانت ډاډه غونډې شو. دا دوش شپې په "تامير" او "گرددېز" جنګ دی. د ځد راتېرو گروپونه "روحاني" صاحب ته راځي دي. دوی په گردېز او تامير ځلي کوي او غواړي، چې حکومت راوباسي، او هغه وخت، چې حکومت راوځي، بيا يې په خپلو شرايطو له منځه يوځي. ځکه هغه وخت، چې قوا په گردېز او تامير کې پرته وي، نو جنګ د حکومت په شرايطو او د حکومت په ګټه دی. او که چېرې په تګ او روانديا کې وي، نو د مجاهدينو په شرايطو جنګ صورت نيسي او د مجاهدينو په ګټه دی.

غرمه ده، چې «ساکو» ته راوړسیدو؛ «ساله» ټول په ځای دي او نه دي مهاجر شوي. د لارې پوښتنه مو وکړه، خو هیڅوک د چای او ډوډۍ ست نه کوي، بالاخره ما د یوه سړي نه پوښتنه وکړه، چې دلته د چایو کوم دوکان نشته؟ منفي ځواب یې راکړ، او ویې نه ویل چې چای به زه درکړم. بل کوز په کارېز کې لاسونه میځل او د هغه نه مې هم د چایو د دوکان پوښتنه وکړه، هغه هم د منفي ځواب راکولو وروسته، د چایو راکولو ست و نکړ. وروسته له هغې مې ډاکټر صاحب ته وویل، چې بل هرڅوک، چې په لاسه کې ووينو، نو مستقیماً به چای ترې غواړو. دی هم وبیریده، چې د «ساکو» نه گوندې وږي او ترې ونه وځو. درېم یو سپین ږیری، چې ږیره یې په نکسیرزو سره کړې وه په ویاله کې لاسونه میځل او ډاکټر صاحب ورته له سلام اچولو نه وروسته وویل: «اګا ډېر ستري یو، که لږ چای راپوخ کړې!» او د خبرو د ختمولو سره سم یې خپل د څنګ بکس و غورځاوه او ډډه یې پولې ته ووهله. زه او سلطان هم دواړه ورسره کېناستلو. سپین ږیری یې له دې، چې «هو» او «یا» نه، کسې، کور ته ننوت او یو چایجوش چای او یوه ټیکله یې راوړه. وی، چې چای دلته خورئ او که جومات ته ځئ؟ ما ترې ترې وغوښتلې، بیا یې تر وې هم راوړې، او په دې وخت کې بیا ډاکټر صاحب خپله د ډاکټرۍ تذکره وایستله، نو د سترځوانونه راپېرکان شول او چایکونه هم. مریضان معاینه شول او موږ ترې د لارې پوښتنه وکړه. دوه امکانات وو، موږ باید د «درنګ» په خوله او یا د «یکپایه» په کوتل «خبروار» ته او بښتي ولای. دوی د «یکپایه» د کوتل مشوره راکړه، د پرونیو

تفسیری از آیات قرآن حکیم

بسم الله الرحمن الرحيم

ذلک بان الله مولى الذین امنوا و ان الکفرین لا مولى لهم .

(سوره محمد: ۱۱)

« این بدان سبب است که خداوند کارساز مسلمانان است و به

سبب آن است که کافران را هیچ کارسازی نیست . »

خداوند طی این آیه موجز ، دلیل یگانه سرنگونی بناهای کفر و

طغیان را در قبال نیروهای ایمان توضیح فرموده است . عناصر مؤمن در خطی

قرار دارند که رعایت و عنایت پروردگار مالک الملك شامل حال شان

گردیده ، در پناه حفظ و حمایت او قرار میگیرند . خدای قدیس یار

و مددگار شان بوده ، از آنان به دفاع می پردازند ، به هم و غم شان

رسیدگی می فرماید ، و به وضع شان بهتری و برتری می بخشد . اما

تاکونو پوښتنه مو ترې وکړه، ویل یې، چې شل ټانکر د «غربي» نه «کرنې» ته لاړل، چې دوه یې د «مقوي» په خوله کې په ماینونو والوتل، خو هغه یې په نورو ټانکونو پسې وتړل او کش یې کړل. د پکپایه کوتل اوار خو ډېر اوږد دی، پښې مو سختې تپاکې دي، چې یو وار کېنو، بیا پښې په محکه نشو ایښودلای. نو فیصله مو وکړه، چې ورو- ورو به ځو او کېنو به، نه. «پنج پای» ته لږه فاصله پاتې وه او د مازیکر لموځونه مو په خوږ کې وکړل، بیا ورو- ورو روڼ شو. سلطان په موب دواړو وډار شو، چې دلته به پاتې شو، خو ما ډاکتر صاحب نه د ملک د نوم پوښتنه وکړه، دده ته یې نوم هېر و، نو ما ورته وویل، چې که چېرې په «پنج پای» کې دوه ملکان وي، نو ته به دکوم ملک کره ځې؟ ده وویل، چې هر یو چې صحیم دی، مله دا ده چې چېرې شپه وکړو. ما ورته وویل، چې لږ شانت قدمونه ښه کړه، چې ماښام لماڅه ته ځان وروړسو، خو ډاکتر صاحب پخې فیصله و، خو بیا هم موږ د خپلو قواوو غلط تخمین کړی و، او ماښام اذان لا نه و شوی چې په «پنج پای» ورگډ شو. د ملک صاحب ځوی په جومات کې و، او ډاکتر صاحب یې وپېژانده، بیا یې د ماښام د لماڅه وروسته کور ته بوتلو. «کچالو» یې پاڅه کړې وو، خو موږ دا دوه- درې ورځې توده دودۍ نه وه خوږلې، کاسه یې بیا راډکه کړه. ملک صاحب د آس نه غورځیدلی دی او ملا یې خوبه یږي او موږ، چې گوټې ته ورننوټو نو دی نه پاڅیده او موږ ورتېر شو، او لاس مو ورکړ. ملک صاحب د دودۍ وروسته خپلې پخوانې کارنامې یادولې، خو هغه انتظار، چې

ډاکټر صاحب، د ده د هوښيارۍ نه درلود، په ځای نشو، سهار د چای نه وروسته يې زموږ لږ شافې بدرکه وکړه او زوی يې د يوه مريض د ليدو دپاره راسره ولېږه. ما ته خدای شته، چې ډېر قهر راغی، ځکه د لارې نه يې وگرځولو، او زموږ پښې ډېرې خوبېدې. يوې نږدې قلاته ورغلو، هلته په جومات کې کښتلو ددې خلکو يو کوچنی هلك مړ شوی و، او خلك فاقې ته راټلې، موږ هم فاقه وکړه، بيا ډاکټر صاحب مريض معينه کړ، او چای مو وڅښه په دې وخت کې «نصراڼه خان» ډاکټر صاحب وپېژانده او خپل زوی ته يې نارې کړې؛ زوی يې راغی او ډاکټر صاحب ته يې وويل، چې دا هغه هلك دی، چې ستا تر تداوی لاندې و، او بيا ته هندوستان ته لاړې او زه دې ډاکټر «جلالي» ته حواله کړم. د زوی پښې يې غلټات شوې دي او اوس پښې دي.

پېر و سېن کال، چې «خروار» ته قوا راغلې وه، نو د «نصراڼه خان» يو ورور او يو وراره شهيدان شول او درې اصيل ټوپک يې ترې پرل «خروار» هواره منطقه ده او غزنه او غونډۍ يې هم ونې-منې نلري، يا به د قوا سره جنګ کوي او يا به ترې ځان بچ کوي، بله چاره نشته. په دوی له دوو طرفونو نه راغلې وه، هم د بګرډېز له خوا، د درېک په خوله او هم د «غزني» له «مخدومقوي» په ټنګي، نو د تېښتې لورې نه و او ډېر شهيدان وشول. «نصراڼه خان» قسم وکړ، او د غزې دپاره يې معطل کړو، د پسه لږمون، مستې او ښې تودې ټيکې مو وخوړې، ډوډي مار خلك خوند کوي. بيا يې يو آس او يو خر راته زین کړل

او ښې ښکلې بېرېستنې يې پرې واچولې او «صاحب خان» اکا يې راسه ولېږه ماسپښين «اپاخان» ته راغلو؛ چېرته، چې د «صاحب خان» خوابې وه او مريضه وه. لموځونه مو په خوږې کې ادا کړل او بيا د «صاحب» اکا د خوابې کور ته لاړو، هلته مريضان معينه کړل؛ د صاحب خان اکا خوابې «توبرکلوز» ده. خو نورې خوابې ښې راغلې او اکثره يې وروسته له ولادت نه د پښو په درد اخته شوې وې؛ معلوميږي، چې سمه غذا او سم لمر نه ورريږي. له بلې خوا د افغانستان د پښتنو عادت داسې دی، چې په لور يې زړه خوږيږي، خو په ننګور باندې خوابې او خسر دواړه خواسته-ناخواسته ظلم کوي. له بلې خوا ننګور خوابې په کور کې شرميږي، نه سم ځان مړولای شي، او نه خپل عيونه او مريضونه هرچاته ويلای شي؛ په اصطلاح سره، دا اجتماعي مريضونه دي چې د انسان په «فزيولوژي» باندې تاثير کوي.

د مريضانو د کتلو نه وروسته بيا د «ګودالو» خواته روان شو په «ګودالو» کې «سرور خان» او حاجي «عبدالکريم خان» د ډاکټر صاحب-دوي ترورزی دی. د سرور خان دوی کره مو دوي شپې وکړې سبا ته «څرخي» ته لاړو، هلته هم د ډاکټر صاحب دوي ترله ده مريضان مو معينه کړل او د «قاري» سره مو مجلس وکړ؛ قاري يو ډېر ښه مجاهد سړی دی او په «لوګر» کې او «خروار» کې مشهور دی، سبا ورځ مو هم تېره کړه، جامې مو بدلي کړې او غسل مو وکړ. څلورمه ورځ د دوو خړو سره د «څرخ» په لور روان شو حاجي عبدالکريم خان په بايسکل راسه دروي، سلطان نه په خړه

سپیری او نه په بایسکل - موټر په «خروار» کې خبر شو، چې
 «خان آغا» صاحبزاده صاحب د شپې په خوب کې له بامه لویدلی دی او
 وجود یې خوب شوی دی، خو اندامونه یې مات شوي نه دي. نو په
 خرڅ کې د صاحبزاده صاحب پوښتنې ته راغلو، بیا هغه پرېښودو
 چې «شاه مزار» ته راشو. دلته مو شپه شوه، عبدالله په باغ کې توت
 راوځنډل او بېکا ته وخته ویده شو.

ډاکتر صاحب «خان آغا» ته د پوښتنو په هکله وویل، چې په پشاور
 کې اتحاد او اتفاق ناممکن دی، مېله دا ده، چې مجاهدین دلته په خپله
 اتحاد وکړي؛ هغه هم د کوزه خاونه نه کیږي، بلکه باید دې، چې
 ستاسو غونډې خلک او یا لکه مولوي صاحب «محمدالدین» او یا لکه
 حاجي صاحب «عبدالاحد» پسې وگرځي، همدارنګه مولوي صاحب «میرسلام»
 لومړی دې د «برکي برک» د اولسوالی مجاهدین په اتفاق شي او بیا به
 د «کوز لوګر» سره اتحاد وکړي. «خان» صاحبزاده صاحب ډېر هوښیار سړی
 دی، ده هم دا خبره ومنله او وعده یې وکړه، چې جوړ شم، نو پسې
 گرځم به. سبا د چای نه وروسته حاجي عبدالکريم خان یو «مینوبس»
 چې «کولتګار» ته روان و، پیدا کړ، د «سیاف» ګروپ د «خرڅ»
 د دوکاندارانو سودا کوزه کړې وه او اوس د دوی د نورو مربوطه
 تنظیمونو کاغذونه، چې ټاپه شوي دي، وروري، ترڅو، چې مواد یې
 ورکړي.

د خرڅ علاقه داري بېرته ژوندۍ ده، دا علاقه دار تش په نوم
 دی، حکومت ته یې او راځي، خو هیڅ اجراءات نشي کولای، مجاهدین هم

راضي دي . د لوگر ټول مجاهدين د بخښي په نوم «کابل» ته ځي او راځي . دوکانداران سودا راوړي او مريضان ډاکتر ته ځي . د «کابل» نه بېوره چای او نور خوراکي مواد راوړل کيږي او حتی تر څلارنو پورې رسيږي . خو ورځې پخوا په علاقه دار باندې د «جمعيت» گروپ ډزې کړې وې او توپک يې هم ترې اخيستي وو . بيا علاقه دار ورته ويلي وو ، چې که چېرې مجاهدين وايي ، چې موږ درسره مرکز ته لاړ شو ، نو مرکز ته درسره ځم او که مجاهدين وايي ، چې مجاهد شي ، نو مجاهد کېږم او که وايي ، چې د علاقه دار په صفت تاسو ته کومه کوم ، نو پرېږدئ ، چې علاقه دار وم . هغه و ، چې نور گروپونه راغلل او د «جمعيت» گروپ يې وغنده او علاقه دار ته بېرته هرڅه ورکړل شول . علاقه دار کله - کله حکومت ته ځي . مجاهدين لکه په ټول لوگر کې ، هدا ډول په بخښي کې د توپکو سره گډي . ټولې دعوي ، معاملې نږخونه او نور مجاهدين فيصله کوي .

نرمېز تر راتک شو ورځې د مخه خوتنه پخواني مجاهدين ، چې په «حزب اسلامي» کې يې ځانونه نه ايستلي وو ، حکومت ته تسليم شوي دي ، دوی ته سرشناسه مجاهدين ، د دوی کورونه او هرڅه معلوم شوي دي ؛ د لوگر (برکي برک) خلک د دې مسئلې په وېره کې دي . هدا سې وشول ، چې شو ورځې وروسته د دوی د تسليم کيدو شخه د «اوبی» د خليفه صاحب دوه زامن او پنځه کسه نور د شپې له خوا په لو او درموندونو کې شهيدان شول ، خلک يې د دوی نه گڼي . هدا ډول په ولايت کې خلک د موټر نه کوزوي او ځوروي يې ، موټروانان چې مجاهدين يې کومې خواته وړي وي ، بندي کوي او موټر يې دروي .

په موټر کې د «اونی» د خلیفه صاحب زوی هم راسره دی. ډاکټر-صاحب ورته وایي: «د وروڼو د شهادت نه دې خبر شوم، البته ډېر خفه شوم، خدای دې د دوی شهادت قبول او منظور کړي، دوی شهیدان او جنتیان دي، دا پر موټر باندې د اسلام او وطن حق د قربی دی، باید چې هر سړی یې پوره کړي. دا یواځې ستاسو وروڼه نه وو، دا زموږ هم وروڼه وو، او دا ستاسو او موږ د پاره ډېر افتخار دی، اسلام دې ویاري، چې ستاسو په شان مخلص په خپله غېږ کې لري او وطن دې ویاري، چې داسې زامن لري؛ زه په دې حالت نه خلاصوم، بیا کور ته هم درځم.»

هغه هم د ډاکټر صاحب خبرو ته ځواب ورکوي او وایي: «نه حاجت نشته، موږ فاتحه هم په نورو کوږو کې واخیسته. تاسو مه راځئ، البته موږ راځو.» ډاکټر صاحب د «ستانیزيو» او «شاه مزار» منطقه ماته د موټر نه راښيي؛ د حاجی اسدالله د قلعه سره کېښته شو. ډاکټر صاحب وایي: چې حاجی «اسدالله» زموږ سپین بزیري دی، هدا راپاتې دی، که څه هم ځوان دی، خو مشرتوب یې منو. د حاجي صاحب کړه ننوتلو، چای، ډوډۍ غوڅانې او کوچ یې راته کېښودل، د حاجي صاحب وسواس و، چې موږ ولې ناوخت شو، موږ هم معذرت ترې وغوښت او عرض مو وړاندې کړ وروسته د چای څښلو او دمې شخړه د ډاکټر صاحب دوی د قلعه په لوري روان شو، دا قلعه د غازي پل علم خان. د قلعه په نوم یادېږي د قلعه نه وړاندې باغ او د باغ نه وړاندې د غازي پل علم خان پخوانۍ قلعه ده، یو-نیم برج او د آسونو طبيله یې معلومېږي، نور امیر عبدالرحمن

وران کړې ده . د غازي «کل علم خان» لس وروڼه وو ، په ټول لوگر
بالمخصوص په «شاه مزار» کې يې څوک جگي سر ته نه پرېښودل ، د سلو
نه زيات نوکران يې درلودل او تر شپېتو زيات آسونه يې ساتل ، کوم
څوک به يې ، چې په مېړانه ، ځوانۍ او تور کې خوښ شو ، نو ځکه به
يې وربښله او د ځان سره به يې ساته .

غازي کل علم خان د امير شېرعلي خان په وخت کې په «غني» ، «لوگر» ، «کابل»
او «ميوند» کې جنگيدلی دی . دده لښکر به د «ستانيزيو» ، «گداخېلو»
او د «خروار» د ځنکو نه جوړېده . د «ميوند» د فتحې نه وروسته
کل علم خان د «سردار محمد ايوب خان» پر خوا و ، او کله چې هغه «کندهار»
وښوه ، نو دی هم ورغی ، له بلې خوا امير عبدالرحمن خان هم څوک داسې
مهم لکه د غه غازي نه پرېښودل ، هغه و ، چې کل علم خان «منگلو» ته
فرار شو او د «سدو - کړو خېل» سره ملګری شو . ډېرې خواږې
يې وکالې ، خو هغه وخت ، چې دی په دره کې مېله و ، نو د «خوست»
حکمران سردار «شيريندل خان» سره يې جوړه وکړه او دواړو په قرآن شريف
مهر ولگاوه . له دې وروسته سردار شيريندل خان ته «ګردېز» ته ورغی
او هغه بندي کړ ، او «کابل» ته يې واستوه ، په کابل کې تقريباً شپږ مياشتې
د «پل محمود خان» په برج کې بندي و ، وروسته يې په توپ کې والوزه
او د لوگر قلعه وې يې ړنګې کړې او نون خېلخانه او کورنۍ يې توداوبو
(برما) ته فرار کړې ، په هکله کوم هلي شاعر شعر ويلى دی ، چې ما
يې يواځې يو بيت پيدا کړای شو :

عبدالرحمنه زور ورده ! . د کل علم قلعه دې ولې وړانوله - عبدالرحمنه !

ډاکټر صاحب غازي کله علم خان لمسی دی، د خلقي غلامانو د قدرت نیولو سره په ده کې هم د نیکه وینې بېرته وچلیده؛ کشر ورور یې «کنې» ته د جهاد د پاره ولاړ، دی چې د هندوستان نه راغی، نو زمونږ سره پېښور ته راغی، مشر ورور یې ډاکټر وال صاحب د خلقيانو د اولنیو بنديانو مخه و او دیارلس میاشتې یې بنديخانه تېره کړه.

د ډاکټر صاحب دوی پلرونه بیا د امیر امان الله خان په وخت کې له هندوستانه راغلل، د دوی کارېزونه او محکمې، چې په نورو خپلوانو باندې په نورو خرڅې شوې وې، هغه یې بېرته خنې وگرځولې.

کله چې موږ د ډاکټر صاحب دوی قلعه ته ورنږدې شو، نو چا ژغ وکړ، چې ډاکټر صاحب راغی؛ ټولو د قلعه خلکو رامنډې وهلې، ماشومان هم راتلل، یو شور - ماشور کله شو او خوشالي شوه. موږ مخامخ باغ ته لاړو او په چوټه باندې د چارونو کاندې کېناستو، ډاکټر صاحب کور ته ننوت، د قلعه خلک ورو - ورو راخبرېږي او موږ د غرمې خوب ته وزگار نشو؛ تر ماښامه همدلته کېناستو. سهار موږ ايله - بيله د چای نه خلاص شو او خلک تر موږ مخکې په چوټه منظر وو، ډېر د ډاکټر صاحب نه د پېښور د حالاتو، د مهاجرو، د پارټیو او اتحاد پوښتنه کوي.

بېګا ته تر ډوډی وروسته ملک عبدالقادر خان، نبي جان او خونور مجاهدین راغلل او وایي چې: «موږ خبر اخیستی دی، چې تواراځي موږ خود شاه مزار کلی م خبروو او ښه به دا وي، چې زمونږ قلعه کاني پیر وکړي». د پیرې خبره ورسره ومنل شوه، خو وروسته او یا خلقيان په

دې اوږې کې راتلای نشول، ځکه په مخته یې نه وه او کنه روسان هرچېرې تلای شي؛ ځکه څه موده ځکې د پسرلي په بارانونو کې قوا راغلې وه، مجاهدینو د خپل تنظیم له مخې داسې حرکت کاوه، چې د قوا سره به ځنک-ځنک ته تلل. د دین د پاره هره پناهگاه او ځای اور شو، چې هرې خوا ته لارل، نو تانک یې په ماین والوت او د مجاهدینو د ډزو سره مخامخ شول. دوی نشوای کولای، چې تلاشي واخلي او یا هم د موټر او تانک نه کوز شي، بالاخره وټښتیدل او ۲۶ ټینکونه او موټر یې مات شول. اوس ځکه شنه ده، جوار ولاړ دي، وږي او باغچې شنې دي او کاریزونه هم شته. د خدای په فضل سره به د لوگر مجاهدین دلته هرې قوې ته خپله لاره وښيي. خو د ژمي واورې ته هرڅوک خفه دی، ځکه په ژمي کې خبره سخته ده، هغه وخت، نه سړي غره ته تلای شي، نه د باندې شپه کیدای شي او نه په کور کې کپناستلی شي. په تېر ژمي کې د هغو مجاهدینو پښې، لاسونه او سترګې په واورو کې وسول، کوم چې د «آبجوش په مرکز کې یې تر آخره پورې مقاومت وکړ، دوه کسه شهیدان ورسره له شپږو میاشتو وموندل شول، او یو یې د «شاه مزار» د کلي دملا زوی و؛ آفرین دې وي، په داسې مجاهدینو! اووه ورځې یې په واورو کې مقاومت وکړ، اقول: «په پښور کې احزابو دوی ته، د ژمي کالي او بوټونه هم نه وو ورکړي».

د لوگر د خصوصیاتو نه بل دا و، چې هلته «علمیات» کیدل. علمیات د لوگر خلک دي ته وایي، چې مجاهدین د شپې له خوا د چا

کورته راځي او يا د ورځې له خوا، خو نه پېژندل کېږي، البته د هغه سړي کور ته، چې د دېښ پر خوا ولاړ وي، يا يې اطلاعات حکومت ته ورکړي وي او يا يې نوره مرسته کړي وي، دغه سړي له کوره باسي او په کومه ټيبله کې يې وژني، او يا يې هيڅ درک شي او مړي يې هم پيدا نشي. البته ځينې داسې عمليات په لوگر شوي دي، چې هېڅ يې کومه گناه د جهاد په وړاندې نه ده ښودلې، نو دغه عمليات په پخوانۍ د ښمنۍ او ترېکڼۍ شوي دي. سرب کال يواځې يو عمليات د ورځې له مخې او د اختر په ورځ وشو، يو عسکري صاحب منصب، چې دوه کاله لوگر نه و راغلی او سرب کال د کوچني اختر دپاره کور ته راغی. دغه صاحب منصب د «شېخ خېلو» و، د اختر په ورځ د کوم همسايه کره د اختر مبارکه ته ناست دی، چې مجاهدين دده په بېلولو پسې راغلل. دی ددې کور څخه د کوم بل همسايه وکتبتیده او هلته په سرکيو کې پټ شو، مجاهدين جومات ته لاړل او هلته کېناستل، بالاخر مجاهدينو ته چا دده پناه گاه وښودله، د هغه ځايه يې راوېست او تر «چهلتن» پورې ليدل شوې وه، خو وروسته له هغې ورک شو شو. ددې ډول عملياتو فايده دا ده، چې هيڅ ډول د روسانو او کارمليانو دوست په لوگر کې نشي پيدا کېدای، خو کېدای شي، چې په ترېکڼۍ او همچشمۍ ځينې خلک پکې ترور شي. له بلې خوا د لږ گناه دپاره هم د مرک سزا تعين شوې ده.

سهار وروسته تر سبا ناري بيا چوترې ته لاړو. مېلانه ډېر راځي، څوک په خرونو، څوک په آسونو او مجاهدين زياتره په

عناصر کافر با بریدن پیوند خویش با خیرالناصرین، از تائید و نصرت همه چیز محروم میشوند، هر اقدام شان درین خطه به بن بست میکشد و به ناکامی منتهی میشود، سرانجام شوم و عاقبت جانکاه و جانفرسا در انتظار شان است، بناهای تسلط شان و تدابیری که برای بقا و دوام آن بکار میگیرند، هر چند ظاهراً مستحکم و نیرومند جلوه نماید، در واقع سست و ضعیف است، و نمیتواند در برابر ایمان ایستادگی نماید. فرو خواهد ریخت و کسی به کمک شان نخواهد شتافت.

فاقیهوا الصلوة و اتوا الزکوة واعتمموا بالله، هو مولکم - نعم المولی و نعم النصیر .

(سوره الحج : ۷۸)

« پس برپا دارید نماز را و بدهید زکات را و به خدا اعتصام ورزید (به تائید و حمایت وی اعتقاد نموده و تمسک جوئید) او کارساز شماست، پس نیکو کارساز است و نیکو یاورى .
همچنان می فرماید :

وان تولوا فاعلموا ان الله مولکم - نعم المولی و نعم النصیر .

(سوره الانفال : ۷۰)

« و اگر رو بگردانند، پس بدانید که خدا کارساز شماست، نیکو کارساز است و نیکو یاورى .
بل الله مولکم و هو خیرالناصرین .

(سوره العنبران : ۱۵)

« بلکه خدا کارسازى شماست و اوست بهترین ناصرین . »

بایسکلونو . د ډاکټر صاحب ډېر احترام موجود دی ، هرڅوک په ډاکټر پسې هڅه کوي ، چې نظريې ځان ته جلب کړي ، ځکه ډاکټر صاحب پر کومه خوا ولاړ نه دی او ټول مجاهدین ورته یو شان بیرېښي . د ده فطرد پارټیو تر نظر اوچت دی ، دی لږې گوري او د اتحاد او اتفاق ، چې مجاهدین به حتماً یوه ورځ ځان هدې پورې ته رسوي ، په معیار یې سنجوي ، نږدې او زود رسه هدفونه ورځنی کار دی . مریضان هم پکې معاینه کیږي ، سړي مریضان په چوټه او بنجې په کور کې معاینه کیږي . د عاجزانو او سپین بڼو هڅه فیس نه اخیستل کیږي . نور څوک هم کله هکې ، کله کومه چرکه او څېنې په فیس اموخته نه دي . په لوگر او خرڅ کې دواځانې فعال دي ، بازارونه فعال دي قصابي د پخوا په شان د «برکي راجان» په بازار کې کیږي . بازار هلې گرم دی ، نرخ او نوا مجاهدین تعینوي .

د لوگر مجاهدین د هر گروپ نه یو-یو او دوه-دوه کله-کله سره کېښي او په مسائلو غور کوي او بیا یې فیصله کوي ؛ دغه مؤسسه باید لا ډېره فعاله شي . په دې ورځو کې فیصله شوې ده چې هغه کوچیان ، چې په لوگر کې ځکه لري او د جهاد په لومړي سر کې ملهم شوي او بیا یوازې د فصل په وخت کې راځي ؛ دوی ته به حاصل نه ورکوي او کله چې درمند د دهقان سره ووېشل شي ، نو د دوی برخه حاصل به مجاهدین اخلي . دا فیصله معقوله نه ده ، ځکه دغه خلک به خفه شي او کیدای شي ځېنې د دې فیصلې په اساس د حکومت سره ملګرتیا وکړي . مجاهدینو ته داسې سیاست ګټه نه لري

چې په زوره سره خلك د حكومت په لمن كې ور وغورځوي. د مولوي صاحب ميرسلام څخه مو پوښتنه وكړه، چې دده نظر ددې فيصلې په باب څه دی ؟ مولوي صاحب داسې اظهار نظر وكړ، چې: « زموږ له خوا مولوي جمعه الدين په دې جلسه كې و، او زه خپله كوز لوگر ته لاړ شوی وم. زما په عقیده دا فيصله معقوله نه ده ځكه، چې افغانستان دارالحرب نه دی، چې كه د يوه مسلمان مال كه بل مسلمان واخلي، نو كفر ته پاتې كيږي. تراوسه پورې د كفر دومره زور نه دی، چې موږ ته دې د يوه مسلمان مال غنیمت شي. له بلې خوا سياسي كچه هم نه لري، نو زه په خپله د دې فيصلې سره موافق نه يم. دې فيصلې ته هېڅا ښه ونه ويل، او هغه و، چې علمي نشوه. د كابل په لاره مجاهدين په څو ځايه تلاشي اخلي، ښځې كه رښتيا مريضې نه وي، نو كابل ته نشي تلای. هدا ډول د ساختماني لږگي (سپېدار) او خوراكې مواد كابل ته نه پريږدي، حتی د مستوكتو او يوه كلوله كوچ هم نه پريږدي. يوازې انكور او مېنې او ممين كابل ته تلای شي، ځكه په لوگر كې يې دومره مصرف نشته او خرابيږي. بله دا چې نغدو پيسو او تبادلې ته هم ضرورت دی، يو ډېر معقول سياست دی او خداى دې وكړي، چې وچليږي. د لوگر مجاهدين ډېر ښكلي ځوانان دي، ښكلي اصلي لنگې په سر كوي او د هر چا زړه په خوب شي. د چا كره چې مجاهدين مېلانه شي، نو هغه كور ډېر ورته خوشاله وي. په لوگر كې ملايان او طالبان زيات دي او دوى هم د نورو عوامو مشورې ته غوږ نيسي.

په لوگر کې تر اوسه پورې ښه تفاهم شته او يو عام نظر د جهاد په هکله موجود دی ، انشاء الله ، چې ورو په ورو به وضعيت ښه شي ځکه د لوگر خلک زده کړه کوي او خپلې غلطې اصلاح کوي . په لوگر کې جريه او نورې داسې تېروتنې نشته . هدا ډول د قوماندانانو خپل سره ته څوک اجازه نه ورکوي ، هاغه کلیوالی سیستم روان دی ، غم ته ژاړي او په ښاده خوشالي کوي . د ښښ په هکله فکر موجود دی ؛ فکر لاڅه چې هدا فکر دی او بل څه نشته ، خو ورځني کارونه په هاغه شدت سره روان دي ؛ يوازې په دومره توپير سره ، چې جهاد حق اوليت لري ؛ هرڅه د جهاد تر اوليت لاندې دي .

بله ورځ په کاډۍ کې کېناستو او برکي - برك ته لاړو . بركي برك بانگل ننگ دی ، دوه واړې د مجاهدينو له خوا ووهل شو . په اول وار په ۱۹ د ثور د ۱۳۵۸ کال په ټول لوگر کې عامه حمله وشوه ، چې بركي برك پيل علم (دوليت مرکز) او د همدانجې اولسوالی ، لنډه دا چې د حکومت ټول اداري مرکزونو ووهل شول . اوله حمله په بركي برك باندې د حاجي عبدالاحد له خوا اداره کيده . ډېر خلک په شاه مزار کې سره راټول شول او د مابښام لمونځ يې د «راجاني» په وياله باندې ادا کړ او له هغې وروسته بركي برك ته لاړل . لنډه دا چې تر سهاره پورې اولسوالي ووهل شوه او ډېر خلقيان يا مړه او يا ونيول شول . مجاهدينو په دې وخت کې په لوگر کې وسله نه درلوله او اکثر د يومانو او کوټکو سره راغلي وو ، ځای په ځای يو - نيم ټوپک موجود و

تقریباً شپږ سوه (۶۰۰) میله وسله مجاهدینو حاجی عبدالاحمد ته راوړه .

د دې حلې نه وروسته بیا برکي برک د حکومت له خوا فعال شو هغه لست، چې د توپکو د راوړونکو نه اخیستل شوی وه، د حکومت و لاس ته ورغلی وه، دېر خلک یې ونيول او هغه یې ټول (۲۰۰) په یوه شپه شهیدان کړل. په دوه یم وارڅه موده وروسته بیا برکي برک د مجاهدینو له خوا ووهل شو او تر اوسه بیا حکومت ونه کړای شول، چې د برکي برک اولسوالي فعاله کړي .

موږ په پټې برکي برک کې مگرځو، او امین الله خان راته لکچر راکوي او تعمیرونه رابښيي، د اولس او مجاهدینو زور او د بېګانه خلقيانو کمزوري بښي . پرچیانو غوښتل، چې خپلې اساسي غلطې په خلقيانو او امین واپروي او په دې ډول ځان دهغوی څخه برتر وښيي، خو د افغانستان خلکو د کمونیزم د بډ فیصله کړې وه، کمونیزم د دوی د مزاج سره برابر نه و. له بلې خوا افغانان یو په آزادی مین ملت دی او د روس غلامي هېڅکله منلی نشي. په یوه دېوال باندې د افغانستان نقشه لیدل کیږي؛ ما پوښتنه وکړه او امین الله خان ویل، چې دا د برکي برک لیسه وه. ما بیا پوښتنه وکړه، چې دا څنګه ورانه شوه؟ هغه ویل، چې خلقيان او پرچیان بالاخره په لېسه ننوتل او مقاومت ته یې دوام ورکړ، نو مجاهدین مجبور وو، چې دلته یې هم تعقیب کړي او ځینې ځایونه دوی خپله هم بمباري کړل، ځکه ګومان یې کاوه چې مجاهدین به یې استعمال کړي .

لاکن یو ډېر مهم کمبود مجاهدین لري. د تنیو څخه، چې موږ روان شو، په ځدراڼو، په زړمل، په خرور، په خرڅ او لوگر کې، چې ټول آزاد مناطق دي، یوه تعلیمي مؤسسه او یو مکتب د مجاهدینو له خوا نه دی جوړ شوی. علت یې هرچاته معلوم دی؛ خلقيان او پرچميان اکثر معین وو، او یا هغه څوک وو، چې تعلیم یافته وو؛ ما خو، چې خلقيانو ته کتل، نو داسې یې تعریفوم:

لومړۍ: په ژوند کې ناکام خلک وو. د شخصیت څېنې اړخونه او هغه ډېر مهم یې کمبود وو.

دویم: د مکتب څخه په وروستیو درجو فارغ شوي وو.

درېم: د اخلاقو کمبود یې درلود.

څلورم: بالاخره دوی د جامعي په څنډه کې واقع وو، او نه په مرکز کې.

پنځم: د روس غلامۍ او جاسوسۍ ته تیار خلک وو.

شپږم: ډېر یې د جامعي غړي خلک نه وو، خو خپل د شخصیت

کمبود یې، د کمونیزم د ایډيالوژۍ په خپلولو سره پوره کاوه. او هغه

چې غریبان وو، د هغوی دپاره غربت یوه عقده شوه، چې هڅکله یې سمه

نشوه استعمالولای، یو سپین بریږي، مشر او قومي سړي ته، چې یواځې

قومي اقتدار او صلاحیت به یې درلود او هیڅ څکله او پټۍ به یې

نه درلودل او خپل کم پټۍ به یې په خپله کره او رېبه، هغه ته به هم

دوی فینووال وبل. لنډه دا چې خلقيان او پرچميان د روس د

مقاصدو دپاره استعمال شول او یو ملی نظر او مفکوره له دوی نه تللې

وه . البته نور دېر دلايل موجود دي ، خو دلته به دا بحث دومره نه اوبږ دوو ، او رابه شو د مجاهدينو مکتب ته .

زما په نظر که چېرې مجاهدين غواړي ، چې د افغانستان حکومت د دوی شي او د افغانستان جامعه په خپل ډول سره جوړه کړي ، نو مجبور دي ، چې تعليمي مؤسسې جوړې کړي او راتلونکي نسل وروزي ځکه دا به يوه ضايعه وي ، که چېرې يو نسل له بنوونې او روزنې او تعليم څخه بې برخې شي . آينده اسلامي افغانستان به هم انجينر او هم ډاکتر او هم معلم ته ضرورت لري ، همدول يو حکومت يوه اداره بې له تعليمي مؤسساتو څخه نشي چلیدای .

روس په خپلو تبليغاتو کې مونږ دنيا ته وحشي معرفي کوي او وايي ، چې مونږ د مکتب په ضد يو ، مونږ د مدني حقوقو په ضد يو . خو که کله مونږ په آزادو مناطقو کې مکتبونه ، شفاخانې او اداره جوړه کړه ، نو د روس پروپاگاندا او تبليغ ته به هيڅوک غوږ ونه نيسي مونږ بايد په آزادو مناطقو کې برسېره پردې يو اقتصادي - اجتماعي سياست ولرو ، مونږ بايد د خلکو د فرهنگي سولې دپاره کوشش وکړو . بالاخره مونږ بايد دنيا ته ثابتې کړو ، چې مونږ نه يوازې په نظامي برخه کې بلکه په نورو ټولو خواوو کې د روس نه وړاندې يو . خو دا ټول هغه وخت امکان لري ، چې مجاهدين يوه سياسي رهبري او يوه واحد نظامي قوماندې ولري ، متأسفانه تر اوسه مونږ دې پورې ته نه يو رسيدلي .

د غزني دودۍ مو د ببرکي راجان په دوکانونو کې وځوړه ، ببرکي راجان

په يوه كليوالي منطقه کې، يو عنعنوي بازار دی. وروسته له دوو کالو مې بيا د افغانستان د اصيل ستر وکتور يوه برخه وليده؛ مازيگر بېرته راغلو. په ما باندې د بركي برك ليدو سخت تاثير وکړ، او دا تاثيرات مې د ډاکټر صاحب او ډګروال صاحب سره مباحثې ته واچول. بالآخره زموږ ټولو نظر سره يو شى و؛ خو لا ډېر مشکلات په مخکې شته. او لا ډېر سپړاونه. خو ورځې نور هم په قلعه کې پاتې شو او کله - کله د غرمې له خوا د «شاه مزار» په کلي کې، او کله په کومه بله قلعه کې د شپې له خوا مېلمانه شو. پالېزونه رسيدلي او هرچې چې خو، نو خبروې، هندواڼي او انگور راته مخې ته ايسنودل کيږي. د لوگر خلک ډېر مهمان نوازه دي او زموږ يې ډېر عزت او قدر وکړ.

د ملک صاحب د ما هيانو د کباب پروگرام هم موجود و، خو ډاکټر صاحب د مريضانو سره مصروف و او دا ونشو؛ خو د ملک صاحب بل پروگرام د جوارو وسيتول وو، چې دوى ورته «آلوى» وايي او د پکتيا پښتانه ورته «ډاډه» وايي. په ډېر خوند سره مو جوار دوه وارې د مازيگر له خوا وچيچل.

خو ورځې وروسته پاتخواب ته لاړو، او زړه مو و، چې تر چهارآسيا پورې لاړ شو، او که امکان لاره کابل ته ننوځو. په پاتخواب کې مو دوه شپې وکړې. د علي احمد د حرکت د قوماندان سره؛ خو سلطان په بایسکل نشو پيريدلى او په پښو موږ مخه نه ليدله. له بلې خوا که «سلطان» مو راسره نه بېولای، دده پر موږ اعتبار نه کيده، چې زموږ مخه کيدای

شي كوم كار خطا شي . د لوگر مجاهدين هر گروپ او تنظيم دخپلو مربوطه خلكو څخه عشر تولوي ؛ د «علي احمد» عشر يواځې د انگورو، نولس (۱۹) لكه افغافه شوې وي ، البته د حركت عشر ډېر و ، خو نورو د مجاهدينو گروپونو دومره نه و ، خو بيا هم د هر گروپ يو-خو لكه كيده . په دې عشر باندې د موټرو كراپه خلاصيده ، مجاهدينو ته بایسكلونه او موټر-سيكلونه اخيستل كيدل او هدا ډول سلاح او مهمات رانيول كيدل ؛ بيا هم پيسې پسانداز كيدى ، او كيدای شوى ، چې د مجاهدينو تنظيمونه ته يې پېښور ته رالېږلې وي .

پاڅوآب د ولايت د مركز څخه نهايت دوه كېلو متره لېرې دى . يو-بل په دوږين كې ښه ليدای شي ، خو همداسې په سترگوم ليدای كيږي . د «علي احمد» قلعه د پاخه سړك په سر ده ، خو دا قلعه په راكټونو او توپونو ويشتل شوه ، او ځكه «علي احمد» اوس پاس كلي ته راختلى او په خپل زارډ كور كې اوسيږي . د ختو قلعه وي په توپونو نه ړنكيږي ؛ د افغانستان ختې ډېر مقاومت ده ، او خاوره يې ډېره جنگجويه . د علي احمد د قلعه په ډېوالونو كه كوم راكټ او يا توپ ككيدلى ، نو هغې بلي خواته نه دى وتلى .

په پاڅوآب كې د پاخه سړك ډېر كاروانونه وهل شوي دي . دا خو ورځې ځكې يو كاروان ، چې پكتيا ته تېريده ووهل شو ، څو ټانكونه او موټر يې ترې خراب كړل او ډېر روسان او افغاني عسكريامره او يا ژوبل شول . كاروان بېرته . پل علم ، ته وگرځيده او مات شوي ټانكونه او موټر يې د ځانه سره كښ كړل . خويو د تېلو ټانكر ، چې سوى دى

لا اوس م په سرک ولاړ دی . دغه يې ټکه کش کړې ، چې اور پرې بليده او بله دا چې کار ترې نه اخيستل کيږي ؛ مون ورغلو او عکاسي مو وکړه . خدای ښه پوهيږي ، چې مجاهدين او روسان به څومره اوسپنې سره ماڼۍ کړې او څومره به موږ شهيدان ورکړو او څومره به روسان په دې جتک کې مړه وي او لا به مړه کيږي . خو د اوسپنې خبره دومره مهمه نه ده . مهمه د جتک انکشافات دي چې مون به څومره ورسره بلد شو او پرختک به وکړو او روسان به بالاخره کوم نظر ته رسيږي .

روسان د تودو اوبو په فکر دی ، د بلوچستان په فکر دی او د خلیج په فکر دی ؛ غواړي په ابلارو او په تېلو حاکمیت پیدا کړي خو زمون په لاره او غواړي زمون په شهيدانو باندې پښې کېږدي او بحر ته ځان ورسوي ، خو ماته برېښي ، چې لږ شانتنه په خپل حساب کې غلط شوي دي ؛ دوی به لا ډېر غلط شوي وي ، که چېرې د مجاهدينو پرخوا اتحاد او اتفاق وي او يوه واحد قومانده وي . خدای دې زمون قسمت پکې وکړي او کنه د ډېرو تکليفونو سره به مخامخ شو .

وروسته له دوو شپو زاروان شو او غزمه مو د ملک جميل سره وکړه ؛ ملک جميل ښه هوښيار او غلی سړی دی . دی د ملک ميرسلام لمسی دی ، چې د ژوند په وخت کې ښه تنگيالی سړی و . وروسته له غزې بيا ، شېخ خېلو ته راغلو او د ډگرمن صاحب سره مو چای وشخښه . هغه ډېر ټينک شو ، خومون شپه و نکره او

نازيگر بېرته «شاه مزار» ته راوړسیدو. وروسته له دې ما او
 سلطان فيصله وکړه، چې بايدې دي، چې په دې څلورو پنځو وږو
 کې نور د کور په لور رخصت شو. د ډاکټر سره خبره وکړه
 هغه هم په دې موافق دی، مگر ډاکټر وال صاحب وايي، چې خوشې
 پاتې شي. په پنځه - دېرشه ورځ مو د شاه مزار نه رخصت واخيست
 څرخ ته په موټر کې راغلو، وزير، او سهراب، زمونږ سره راغلل.
 له څرخه بيا خروار ته راغلو، مازيگر مو په خروار کې بنسټ
 وکړ، او دوی مرغابې سلطان وويشتلې، چې يوه له هغې يې په کلاشنيکوف
 وويشته؛ دېره نږدې هم نه وه. د سرورخان دوی کره مو راوړې
 خو د پخولو دپاره يې تاوخت و. سهار حاجي عبدالکريم خان تر پنځ پای،
 پورې راسه راغی او دلته د وردگو مجاهدينو سره ملګري شو، حاجي عبدالکريم
 خان مو رخصت کړ او مونږ روان شو؛ «وزير» او «سهراب» مو د
 «ګډولو» پنځه رخصت کړي وو. ماسپينان په دوو مجود «ساګو»
 لومړي کلي ته راکوز شو، لوموځونه مو وکړل او د جمعې ورځ وه.
 په دې کلي کې د غوښو خيرات و، مونږ هم يځني، پاستي او غوښه
 وخورل او ځانونه مو ښه ماړه کړل. د دې ځايه، چې رخصت
 شو، نو په بل کلي کې بيا خيرات و؛ مونږ ويل، چې رايې کړئ او
 دوی ويل، چې دلته يې وخورئ او بنور وا د ستونزې د رفع کولو
 دپاره هم ښه ده، خو زمونږ بيرته وه او تم نشو، بل دا چې ماړه
 هم وو. په لاره کې يوه زړه پنځه راباندې راغله او دوعالي دځانه
 سره کولې، چې «خدايه!» پچ يې کړې! خدايه، کامياب يې کړې! «مونږ

منظور از همه این آیات این است که افراد مؤمن بدانند که عامل یگانه غلبه شان، و رمز اساسی شرف و عزت شان در پیوند آنان با خدای «نعم المولی» و «نعم النصیر» بوده، نباید به آستانه دیگری دست احتیاج و نیازمندی دراز کنند، بر کسی دیگری تکیه کنند و از دیگری استعانت بجویند. سعی کنند تا با رشته ایمان و عمل صالح پیوند شان را با مولی واحد و نصیر وحید مستحکمتر سازند که در غیر آن از ولایت و تائید الهی محروم خواهند شد، به درماندگی و بهارگی دردناک مواجه گردیده، یار و مددگاری نخواهند داشت. شما این مطلب را در آیات بعدی مشاهده میکنید :

ومن لا یجب داعی الیه فلیس بمعجز فی الارض ولیس له من دونه اولیاء اولئك فی ضلل مبین .

(سوره الاحقاف: ۳۲)

« و هر که اجابت نکند داعی خدا را ، پس نیست عاجز کننده در زمین ، و نیست او را بخیر خدا کارسازانی ، این گروه در گمراهی آشکار اند . »

کسیکه به دعوت داعی الی الله لبیک نمیگوید، و حاضر نیست آنرا بپذیرد، مطمئن باشد که به هیچ صورت قادر نخواهد شد، از عذاب الهی که سرنوشت محتوم اوست نجات یابد، با اعلل زور نمی تواند در برابر محقق فیصله قاطع الهی سد شود، و عاقبت شوم خود را دگرگون سازد .

و اگر به امید حایه و تائید اولیاء و کارسازان گوناگونی، خدای-

يوه دوکان ته ور وگرځېدو او انگور مو واخيستل . دوه هيلوپکټر په موب لږ جگې تېر شول ، د «تامير» وخوا ته لاړل . په تامير کې خدران د زړمل خلک جنګ کوي او د لوگر څخه هم د مولوي جلال الدين گروپ راغلی دی . دوی ټول پټځه - دېرش نفره دي او نبي جان د ملک حوی هم ورسره تللی دی ، خو حکومت په «تامير» کې په ځکه ځان پنج کړي دی . يواځې دومره کيدای شي ، که چېرې کومه قوه تامير ته راشي او دهغې سره مجاهدين ځان معلوم کړي .

د ماښام په اتو بجو روحاني صاحب ته راوړسیدو ، خو دېر سترې وو . دا وارې چای او ډوډۍ راسره شته ؛ څو چاپېره چای مو وڅښه او د وردگو کلچې مو ورسره وخوړې . سهار تر لمانځه وروسته روان شو ، او د کنډو نه وروسته په داسې تېزۍ سره لاړو ، چې نه منډه وه او نه تګ . د ماسپښين په دوو بجو د «ميراجان» دوکانو ته راوړسیدو . دلته مو تر «علم الدين» د وکانو پورې ځي ، خو دومره نه ځي ، ترڅو څلور بجې نه وي او د دې شک پرانګ نشي ، چې نور مجاهدين به په لارو وي . دوه کسه وردک مو تر ته معطل نشول ، خو موب معطل شو په څلورو بجو په «زيس» موټر کې ، چې د خلقي حکومت څخه په غښت نيولی دی ، روان شو او پټځه بېجې د «علم الدين» نه لږ بريږي کوز کړو . کله ، چې موب «علم الدين» ته ورسیدو ، هغه دوه کسه وردک هم لږ وروسته راوړسیدل . بې غوښې ورېجې مو وخوړې او څلاستو . سبا ته بيا د لمانځه په وخت روان شو او غرمه مو

د شني، دوکانونو ته را ورسوله . دلته «نازی» او «الله» په موږ باندې راغلل او دا چې مجاهدين د ليږې، څخه تللي وو او قوا ترې تېره شوې وه، خبر يې د ځانه سره راوړې و؛ دوی يوې خواته پاڅيدل او موږ بلې خواته . د تنيو سرحد ته راغلو او په دوکانونو کې چای ته کېناستو . وردگو ملگرو ته موکه هر څه وويل، خو هغوی خپله لاره په نظر کې وه او روان شول. موږ مازيگر کلي ته راغلو، «يوسف» په کور کې و، او د کوم چا اوښ چې گډه شوی و، دهغې غوښه يې پخه وه، ډېر خوندي وکړ؛ کله ما به ويل، چې تر عربو نور نادان نشته، چې د اوښ غوښه خوري؛ خو اوس يې منم . سبا مو هم شپه وکړه او بيا د «سپرک» په طرف روان شو، وروڼه مې ټول د جهاد نه راغلي او په قصه مې ځان پوه کړ!

قصه داسې وه، چې څو کسه مجاهدين په ډېر سخت ځای کې د قوا لاره څاري؛ يو مشر ورغلی ورته ويلي يې دي، چې دلته مه کېښئ، ځکه که قوا ډېره وي، نو بيا ستاسو د خلاصون لاره نشته، او که قوا کمه وي، نو بيا هډغه مورچه ونيسئ . کله چې قوا راغله، نو دوی خپلې پخوانۍ مورچې ته ځانونه ورسول، خو بيا م قوا ترې تېره شوه او «ليږه» چې هاسره وه، خرڅ او معات يې ور ورسول . په دې کې دغرض خاوندانو اواز نه پورته کړه، چې دلته پيسې وخورل شوې او خلقيانو به هم داسې آواز ونه وکړي ته بېوزی واهه

د دوی مقصد دا دی ، چې مجاهدین په خپلو مشرانو شکن کړي
 او بیا دوی د ملېشیا او ټوپکو دپاره وکتوي . ساده خلک هم
 دا آوازې رښتیا کښي او گډوډۍ پېښوي .
 وروسته له درې ورځو دې څخه میرانشاه
 ته راغلم .

- پای -

هر که را به کاری گماشتم و معاش برایش مقرر کردیم
 بجز از معاش چیزی را که میگیرد خیانت است .

(ابوداود)

تېښته

مامور نسیم خیرخانی ته تلو، په لار باندې روسي ټپنګونو او د بس د ننه کتنه - ګوښې یې اعماب رېچولي وو. د ده څنګ ته یوې بودی روسانو ته وکتل او ویې ویل: «وه خدایه! د دغو له شره مو خلاص کړې». د نسیم بې له دې، چې فکر وکړي، له خولې ووتل: «آمین». خو شیبې وروسته، په تمځای کې یو ځوان، چې دده شاته ولاړ و، په اوږه لاس ورکېښود او ورته یې ووي: «لطفاً راکوز شئ، څه کار درسو لرم! ده منفي ځواب ورکې، خو یو بل سړی رامخ ته شو او پوه یې کړ، چې مقاومت فایده نه لري، موږ د «خاد» غړي یو؛ څه تحقیق درڅخه کوو.

«سلیم، یې کوز کړ او له هغه ځایه یې ښخ د پولیسو ماموریت ته ورساوه. د پولیسو مشر ته د «خاد» کسانو وویل، چې دې سړي د دوستو قواوو پر ضد خبرې کولې. د خاد کسان ولاړل او د پولیسو مشر بې له دې، چې له ده څخه پوښتنه وکړي، دومره ووايه، چې له حاله ووت. یو وخت نسیم په هوش راغی، ځان ته یې پام شو، چې

په يوه كوټه كې يواځې پروت دی .

څه وخت وروسته د پوليسو يو څارن راغی او سمدستی يې ورته وويل ، چې لاسونه پورته كړه ! دی ولاړ شو او لاسونه يې پورته كړل . د پوليسو مامور تلاشي كړه ؛ دده په جېبونو كې صرف اووه افغانه وې ، هغه يې ځنې واخيستلې او دتلک په وخت كې يې ورته وويل ، چې په جېب كې دې سل افغانه دي ، هغه ټيكنسي والا ته وركړه . نسيم د څارن په خبره پوه نه شو ، ويې غوښتل ، چې ورته ووايي ، چې زه سل افغانه نه لرم ؛ خو څارن هېر ونه كړ او له كوټې ووت .

نسيم خپل جېبونه وپلټل ، بيه حيرت سره يې وكتل ، چې د اوو افغانيو پرځای ، اوس د سلو افغانيو خاوند دی . يقين يې شو چې د پوليسو مامور دا سلگون وركړي دي . دده بدن ډېر دردكاوه او د پيسو په برخه كې يې نور فكن ونه كړ . لس - پنځلس دقيقې همداسې تېرې شوې او بيا يې وليدل ، چې ورځلام شو او هغه څارن بياراغی ، څارن د كوټې وركړې كړې او دده په غونډ كې يې ورو غونډې وويل : « كړكڼه خلاصه كړه ، ځان وغورځوه ! »

څارن بېرته ووت او سليم د شيشو له شاكوڅې ته وكتل . ښځه دوه نيم - درې متره لاندې وه . نسيم نكه ؟ قفس كې ايسار مرغه ، آزاد و كسانو ته ډېر وكتل ، خو پښو يې دردكاوه ، بېرته كېناست او له ځان سره يې فكر وكړ ، چې رڼا ورځ ده او لارويان مې ممكن وويني . په دې وخت كې تر نورو خلکو د خاد كسان ډېر دي او علاوه پر دې څارن لاشه

اعتبار په کار دی ؟

ده ته خپل شپږ کلن زوی زیاد شو، چې اوس به د پلار راتګ ته منتظر وي. نسیم خپل زوی ته ویلي وو، چې د ماما له کوره به په «خیرخانه» کې؛ توقی راوړم. هغه ته خپله وېره لور او خپله کله هم ور په یاد شوه. ده له ځان سره وپتېيله، چې داخل که هرڅوک راغلل، نو د کور ادرس به ورکوم، ترڅو هغوی له دې پېښې خبر شي.

نیم ساعت وروسته څارن بیا راغی او په قهر یې ورته وویل چې ته لا دلته یې ؟!

نسیم ځواب ورکړي: صیب، کوڅه ډېره لاندې ده. زه ژوبل یم او توپ نه شم وهلې. که صیب دومره وشي، چې د کور کسان یې زما له کیسې خبر شي، نو صیب لوی کومک به مو راسره کړي وي. څارن کړکې خلاصه کړه او ورته یې ووي، چې په کړکې کې ودرېږه لاندې سم وګوره. تاته هسې د شیشو له شانه کوڅه ډېره لاندې ښکاري شوې ده.

هغه د څارن د خوشالولو دپاره په کړکې کې ودریده او په داسې حال کې، چې ویل یې کړکې ډېره لوړه ده؛ د شاله خوا پورې وهل شو. په کوڅه کې راولویده، خو ژوبل نه و، شاوخوا ته یې وکتل، د لارویانو وړپام نه و فکر یې وکړ، چې اوس یې له تېښتې بله لار نه لري؛ ددې دپاره، چې د چاشک باندې رانه شي، ورو - ورو روان شو.

دی خو د قیقي مینس-پینس و، بدن یې درد کاوه او اراده یې وکړه چې باید په تېکسي کې ځان کورته ورسوي. خو د قیقي نور هم پیاده وهي و، خو تش تېکسي یې ونه موند؛ یو وخت یې پام شو، چې د سړک په بله غاړه باندې درې تنه پولیس، ده ته کوري او دی څاري.

پولیس هماغه و، چې په ماموریت کې لیدلي و، زړه یې وښوینله پښې یې وپورېدې او وار خطا شو، خو چاره نه وه، څه شیبه بعد بو خالی تېکسي په نظر ورغی؛ موټر یې ودراره، دی لا رانژدې شوی نه و، چې هغه درې تنه پولیس راغلل او د موټر اړخ ته ودریدل. ده تر سترگو لاندې وڅارل، ځان یې عادي وښود او دې وروستی چانس ته یې هیله وکړه، چې پولیس به یې ګوندې نه وپېژني.

مامور نسیم درېور ته وویل، چې «کارته پروان» ته یې ورسوه. درېور ورسره ومنله؛ دی په شا سپټ کې کېناست او دروازه یې لانه وه پورې کړې، چې هغه درې تنه پولیس هم موټر ته راپورته شول، دوه تنه د نسیم څنګ ته کېناستل او یو هم مخې ته. درېور فکر وکړ، چې دا هم د ده ملګري، په یوه ځغلنده نظریې ورته وکتل او د «کارته پروان» په لور یې موټر روان کړ.

هغه احساس کړه، چې وروستی چانس یې هم له لاسه ورکړی دی، مګر په ځان یې راته وپه او خپل څنګ لوري یې وپوښت، چې وروڼه! تاسو چېرته ځئ؟ پولیس یې غوښته خوله ورنژدې کړه او سوکه یې ورته وویل، چې ورو- ورو خبرې کوه، له تاسو کار لرو. نسیم پوښتنه وکړه: له ماسو څه کار لری؟

- بيا به درته ووايو .

د نسيم زړه ته ولويدل ، چې پوليسو نيولى دى او څارى يې چې چېرته شي . اوس نه پوهيده ، چې ټكسي چېرته ودروي . آيا دكور مخه به ښه وي ، چې څوك خو ، دځان له حاله خبر كړي او كه بل چېرته كوز شي ؟ دى لا په هډې سوچونو كې ډوب و ، چې ټكسي د دوى دكور مخې ته تېر شو ، خود تصميم نيولو قدرت ورسره نه و . موټر د "كارته پړوان" پاى ته ورسيده ، او چلوونكي ځنې پوټل چې وروږه ، چېرته كوزيږي ؟ ده يې ارادې ځواب وركړ : هډلته !

نسيم هغه پردى سلگون ډرېور ته ونيو ، مگر پوليسو خپلې وركړې او له ده يې خواش وگرځېدې پيسې مه وركوه !

نسيم له پوليسو تشكر وکړ او بيا يې هم د هغو داغفال دپاره وويل : " وروڼو ! كه ما سره چاى څښئ ، خوشاله به شم ؟ زما كور دلته لنډ دى . هغو ځواب وركړ : " ډېره ښه ده . "

نسيم څو دقيقې له دوى سره رهي و ، او حيران پاتې و ، چې دا پوليس ولې ده ته سم حال نه وركوي . آخري يې په يوه كوښنه غونډۍ ځاى كې ودرول او ورته يې وويل :

- وروڼو ! كه مو له ماسره څه كار وي ، نو راته ووايست ؛ زه به ډېر خوشاله شم .

- موږ غواړو ، ستاسو كور ته ولاړ شو .

- زه نسيم نومېږم او د دولت مامور يم . هسې نه ، چې په ما

مو د بل چا گومان راغلى وي .

- مون تاسو پېژنو او موف دومره حق درباندي لرو، چې خپل کور راوېښوئ!

- زماله کور سره څه کار لرئ؟

- صاحب خواش کوو، غذر کوو او بالاخره امر کوو، چې له مون سره په لاره کې جنجال مه کوو. مون يواځې خپل کور ته ورسوه او دې خبرې به هله سره کوو.

دی ځنګې و او پوليس ورپسې؛ دده او پوليسو ترمنځه درې-څلور متره فاصله وه. نيم خپل ګامونه نور هم چټک کړل او چې له پوليسو ډېر اوږه - اته متره ځان مخ ته کړ، نو په منډه يې شروع وکړه. ده ته دا کوڅې او نرۍ لارې ټولې معلومې وې او اميد يې درلود، چې له پوليسو ځان خلاص کړي.

ده منډې وهلې او پوليس ورپسې وو. له درې-څلور وکوڅو او پس کوڅو تېر شو، خو پوليس پسې را ورسيدل؛ عجيبه دا وه چې پوليسو په ډېر ادب ځنې وغوښتل: مامور صاحب! مه ځان ځوروه - او مه مون؛ يواځې خپل کور راوېښه! ده ځواب نه درلود بې له دې، چې د پوليسو سره خبرې وکړي، دکور خواته رهي شو. په زړه کې ورته پرته شوه: ډېر مودب او ځيرک پوليس دي.

د کور په سالون کې، پوليسو نسيم ته وويل: اوس خوراوتښتيد او خداي! له لويه غم خلاص کړې، مګر مون په کابل کې نابنده يو، له لېرې سيمو يې په زوره راوستي او عسکر کړي يو؛ موف دغه حق درباندي لرو، چې مون له کابل نه يه يچه لاره وناسئ او محافد

ته مو ورسوی !

خونسیم دبس. له پېښې راورسته په هرچا بدگومانه شوی
و او هغوی ته یې وویي :

- زه یو دولتي مامور یم او له مجاهدینو سره لاره نه لرم.

پولیسو ورته وویل : موږ بله لار نه لرو ؛ یا له موږ سره
سپاره شئ ، چې ماموریت ته مو وسپارو- او یا موږ ته هم د تېښتې
لار پرانیزه او ځواني راسره وکړه !

نسیم نه پوهیده ، چې څه ورته وایي . شیبه - ښه پټه خوله
و او بیایي ورته وویل : ښه ، تاسو خو لږ دمه وکړئ ، زه به
چای شربت راوړم ، بیا به خبرې کوو .

مگر پولیسو په شریکه ورته وویل : مامور صیب ! موږ تر
هغه پورې ستا پای نه څښو ، چې موږ ته « هو » ونه وایي ؛ موږ
له تاسره دومره ځواني وکړه او ته زمونږ بار نه وړې !
نسیم په فکر کې ولاړ ، بدگوماني یې کمه شوه او بیایي پوښتنه
ځنې وکړه :

- تاسو ، ما پسې چا راوېږئ ؟

- د تاسو له تېښتې نه وروسته د ماموریت آمر ستا کونکې ته درغی
او چې ستا له تېښتې یې څارن صاحب خبر کړ ، هغه سترګه راته ووهله
او بیایي راته امر وکړ ، چې هلې ، سړې پیدا کړئ !

مامور نسیم د زړه له اخلاصه وڅڼدل او په داسې حال کې ، چې په چایو
پسې ولاړیدو ورته وویل : خدای به هرڅه آسانه کړي !

واحد را گذاشته است، باید بدانند که در گمراهی آشکارا بسر می برد
به هیچ صورتی این اولیای خیالی به کمک او نخواهند شتافت.
زیرا :

والظالمون ما لهم من ولی ولا نصیر.

(سوره شوری : ۶)

« وستمگران، نیست ایشان را هیچ کارسازی، و نه یاری
دهنده ای ». .
یا اینکه :

و اما الذین استنكفوا واستكبروا فיעذبهم عذاباً الیماً
ولا یجدون لهم من دون الله ولیاً ولا نصیراً .

سورة النساء : ۱۷۳-۱۷۴

« و کسانی که استنکاف و رزیدند و تکبر نمودند، پس آنانرا
به عذاب دردناک تعذیب کند، و نیابند برای خود بجز خدا، نه
کارسازی و نه هیچ یآوری ». .

ولو قاتلكم الذین كفروا لولوا الادبار ثم لا یجدون
ولیاً ولا نصیراً .

(سورة الفتح : ۲۳)

« و اگر کسانی که کفر و رزیدند، با شما می جنگیدند، حتماً پشت
می گردانیدند و بعداً نمی یافتند کارسازی و نه نصرت دهنده ای ». .

ان الله یدخل الذین امنوا و عملوا الصلحت جنت تجری
من تحتها الانهر، والذین كفروا یتمتعون و یأكلون كما تأكل

لنډې

د ايمان زور نه دی، نوڅه دی ؟
چې د روس تور ټاکنو ته سرې لمبې وهينه
دين او ناموس گټې جگړې
نن افغانانو چې راخيستي ټوپکو سته
د مېړني غازي له وېرې
روسيان له ټانک نه ، نه راباسي خپل سرونه
افغان خپلواک دی اوسيدلی
د ايې عادت دی ، چې خپلواک ژوندون کوينه
افغان له اصله لا غاړې دی
خښه په لاس ، ټوپک او بڼه کې گرځوينه
شهيد د قام شمله کړه نېغه
په قبري ځلي جوړوئ ، چې هېر نه شينه
شهيد غومره بختوړي ؟
په وينو سور تهر دې حورې پاکوينه

غازيان رڼه توپك ورنېغ شول
 د سره كافر څوكه به كېلې-وېې شينه
 غازيان زمریانو غوندې برید كړي
 دا كیدلېان به مړې لكې ځي-تېت سرونه
 رالېږونكي: معلم غلام فاروق احمدزي

راځه جوړه وطن ته لاړ شو!
 يا به غازيان شو، يا به بایلو خپل سرونه
 زما زړې د غم سر ك دی
 چې پرې تېرېږي سره روسان، درانه تا نكونه
 یتیم چې ژاري بك يې نشته
 پلار يې شهید دی، بې كسي يې ژړوینه
 راځه چې څو له پردي ملكه
 زموږ وطن ته شورويان راغلي دینه
 خدایه دا پورې غږ سوري كړې!
 چې ترې راوځي مجاهد بېر سرونه
 اډله به بیا وطن رڼا كړي
 تل څو به نه وي شورويان او دا ظلمونه
 جاتان به ولې توره نكړي
 چې په سگړو كې يې ترڅنك ولاړه سيمه

موري، برناو، ټوپک مې راگره
 په وطن جنگ دی، زه خپل ځان شهیدومه
 د سپي کارمل له سپره مخه
 ځوانان شو، مړه، یا شو خواره په وطنونه
 رالېږونکي: شېرخان بریښی

ټوپک له تاسره نه ښايي
 چې رادې نه وړل د روسانو سره مسرونه
 خاوندده څه حال دي راولید؟
 روسان راغلي په، خرقي، کړي، گوزارونه
 لېښته! ښه، بوتي دي ووځه
 چې بیا دي بل نشي په مېنه کې اورونه
 خدایه وطن مې په زړه اوري!
 ځکه مې اوښکې په سپین مخ څپي و هیڅه
 شهید د هر وطن شهید دی
 د جنت شمې به زموږ شهیدان ویننه
 عالم کوم ظلم به ژاړم؟
 زموږ تي خوري د برچو په څوکو مړینه
 رالېږونکي: محترمه وږینه

نکه عسکر چې وي باچا ته
 داسې شهيد ته پرېستې ولاړې وينه
 په جگړو غرو چې سلام وايه
 ورکي شهيدان شول بيا به نه راوړي سرونه
 زړه مې سوري، وينې ترې څاڅي
 زه د شهيد له قبره اوس راغلې يـــــــمه
 سنگر کې دوه ترېرونه خوندي کړي
 چې يو تپي شي، بل پټی پرې لکوي نه
 چې په اسلام باندې تللي نه کا
 هغه بدبخته به د خدای رتلی وينه
 چې په ولن باندې تللي نه کا
 هغه بې پټه دې پېغور د خلکو وړينه

رالېږي: مجاهد عبدالکريم خېل

تا چې خپل ځان تر ولن څار کړ
 زه به کچکول د ملنګۍ واخلم مينه
 د هغه چا به مرګي نه وي
 چې د اسلام په نامه سر قربانوي نه
 آسمان په ستورو ښه ښکاريږي
 په زمکه ښه د شهيدانو مزارونه

په سپېره ډالۍ، د اوږې لمر ته
 په شنو خېمو کې ماشومان چيغې وهينه
 د مجاهد تر ټوپک جار شم
 چې خپل ټوپک د ټينک په لورې د زوينه
 د «سيد جان» خيالي ژوندونه !
 په کارنامو يې بډۍ - کور فخر کويينه

رالېږونکي : مجاهد عبدالحق د
 کندن د مرکز څخه

جگړې ته ما در سره بوخته
 که شوې زخمي، پټۍ به زه در لگومه
 په دنيا لويه زلزله ده
 په کابل راغلل د سرو وينو سېلابونه
 په کابل داسې جوته مړې شوې
 په تورو زلفو يې ملایه ترلې ووتنه
 په کابل سور شعروې راغې
 ماشومان ژلې، جينکې مورچو ته ځيينه
 ولې به نه ژاړم عالمه !
 له ماته ورک شول د ځوانانو کنډاکونه
 د شهيدانو ډلې لارې
 د جنت حورې سلامي ولاړې د يينه

د جنت حورې انتظار دي
 د شهيدانو ډلې ولې نه راځيښه
 خوځي به هغه چا ته وركړم
 چې د روسي ټانكونو راوړي راپورونه
 ځوانان بهر ملكو ته ولاړل
 زه په مورچه كې يک تنه شپې تېرومه
 كه سل او زر كلونه تېر شي
 هېر به چې نشي د كابل شنه چمنونه

رالېږونكي : قوماندان گل احمد خدراني

د هغو كسانو له ډلې څخه مه كېږئ ، چې وايي : كه څوك راسره
 ښه كوي ، موږ هم ورسره ښه كوو او كه څوك راسره بد كوي
 موږ هم ورسره بد كوو . مگر خپل ځانونه اداره كړي : كه
 څوك درسره ښه كوي - ښه ورسره كوي او كه څوك درسره
 بد كوي - ظلم مه كوي .

(ترمذي)

امان الله - نصرت

راسره وژړل

شمې ټوله شپه کې د هجران راسره وژړل
خدايېرو کانو - بوتو م بيايان راسره وژړل

زه وم او غمونه ، اندېښنې ، د وينو دارې وې
سترگو خو لاسه ، تعبيرې گريوان راسره وژړل

اه د مظلوميت مې د فلک گريوان سورې کړلو
ستورو تنها نه چې پاسب آسمان راسره وژړل

سړې لمبې خبرې دي دوزخونه ترې پناه غواړي
اور د استوم بل دی انس و جان راسره وژړل

سترگې د شفق زما د زړه په وينو سرې شولې
د ښتې غرونه ژاړي ، کيمکشان راسره وژړل

لا پر مه گلشن ته له اغزو مي لين د که شوه
سوی کل - ببل و ، گلستان راسره و ژرل

خاوسرې مې وطن شو، په بمونو لوتې - لوتې شو
سرې سکر وې ، وري ټول جهان راسره و ژل

دې ظلم ته خدايېرو چې تاريخ کوته په خوله شولو
سترگو د قلم او هم دېوان راسره و ژرل

ما چې ای " نصرته " کلی - کور او وطن پرېښو
چيغې شوې ، سلکې شوې - زور او ځوان راسره و ژرل

کاف - لام

راسره وژړل

شمې ټوله شپه کې د هجرات راسره وژړل
زه چې په سلکو شوم، نو جهان راسره وژړل.

سوېو اسوبلو مې ورځې جوړې په افق کې کړې
د غې بې رحمۍ نه نن آسمان راسره وژړل

هېر توره شپه کې د منزل لاره چې ورکه شوه
لاس تر زړې کېناستم کاروان راسره وژړل

خومره چې زه کلک ومه ژړا کې، چې نه ژاړه
هومره په ژړا شوم، چې قرآن راسره وژړل

سترگې یې زما د اوبشو ډکې، چې بیا ولیدې
پېړنک شوی، په ژړا شو، لوی ارمان راسره وژړل

پروتیم د ټنګلاک اود زېږېناک په زندانونو کې
لر او بر دنیا کې مسلمان راسره وژړل

مور غوندي په غېږه کې بيايان راته لځاى راگرلو
يو لځاى په سرو وينو تن بيايان راسره وژړل

وگوره زړه غوښې د سيخانو په سرونو کې
دومره ظلم زور دى چې شيطان راسره وژړل

گېږه توپانونو کره بېرې ساحل ته نه پرېږدي
نه شومه حيران چې کشتيان راسره وژړل

پرېوتمه دلته نه د نفس په هوسونو کې
دغې بې لارۍ باندې ايمان راسره وژړل

لږ څه به د سترگو اوښکې کمې، زړه تسلي شي نن
دلته که په حال کې ورسره افغان راسره وژړل

ولې به نه ژاړم چې مې حال د ژړا وړ دى نن
په لپو- لپو اوښکو ټول جهان راسره وژړل

سترگې شوې رنډې د «کاف» او «لام» غريب ژړا حېڅې
سترگې خولاڅه څيرې گورېوان راسره وژړل

الانعام والنار مثنوی لهم .

(سوره محمد : ۱۲)

« یقیناً خدا کسانی را که ایمان آورده اند و اعمال صالحه کرده اند به بوستان های داخل میکند، که زیر آن نهرها جاریست، و آنانکه کفر ورزیدند متمتع میشوند، و میخورند چون خوردن حیوانات و آتش جایگاهيست برای آنان . »

یعنی افراد مؤمن که به تقاضای ایمان مصدر کار شایسته شدند خدا نیز پاداش شایسته برای آنان عنایت میکند : بهشت جاویدانه آزاد از هر قید و بندی ، پاک از هر الایشی ، مصون از هر خوف و حزنی . ولی در مقابل پاداش افرادی افراد عناصر بی ایمان و کافر ، آتش دوزخ است ، زیرا ایشان برخلاف مؤمنین بجای انجام اعمال شایسته چون حیوان بی بند و بار ، لجام گسیخته و بی هدف زندگی کردند و بدون تمیز خوب و بد ، و فرق میان حلال و حرام از لذایذ دنیا متمتع گردیدند - بخاطر تمتع و لذت ، هر حق را که پایمال نمودند و از هر حدی تجاوز کردند ، فتنه ایجاد کردند و آتش فساد و تبهکاری را دامن زدند ، خدای حسیب نیز جزای موافق و سزاوار عمل شانرا میدهد . (النار مثنوی لهم)

این مطلب در جای دیگری چنین توضیح شده است :
ذرهم یا کلاوا یتمتعوا ویلهم الامل فسوف یعلمون .

(سوره الحجر : ۳)

« بگذارشان ، تا بخورند و متمتع شوند و بخود مشغول کند شان

راسره وژېدل

اوري سره بمونه ، شين آسمان راسره وژېدل
بل په وطن اور شو هر افغان راسره وژېدل

خدايېو نه پوهېږمه ، چې كوم لوري ته څه اخو
داسې مسافريم ، چې هجران راسره وژېدل

لومو کې کې بند شوی يم په دام کې د صياد درېغه
مات وزرې ويښي زور او ځوان راسره وژېدل

پاتې دې وطن رانه ، د اکونو باندې سريه
غريه راغه گرځم بيا بان راسره وژېدل

سره سپلې او سرې لمبې ، د سرو له خوا په موږ راټلې
شنه تاكونه سوځي كوهستان راسره وژېدل

سرې كولي چليږي د بلبلو قتل عام كوي
مړاوي شول كلونه گلستان راسره وژېدل

زرکه

سره شپیلی

چې پسرلي به سپرې د بښتې بڅلي کړې
د شپڼو کډې به ووتې هغرا ته
بښکلي ځوڼې به د کلو مېلنې وې
زېبایي به تله د زړونو تسلا ته

*

چې پسرلي به لمن سره کړه په غاټولو
وچو څانگو چې به راوړې، نوې پامې
چټو پېغلو به ساه پوکره، په بدیا کې
لکه څې، چې د شفق په خوا کې زانې

*

ستا آواز به د شپېلۍ په خوله کې اوښت
لکه اوړي، چې په سین کې فریادونه
نه بهار شته، نه دیدار شته، نه کراشته
نن مې بیا- بیا سوځوي زاپه یادونه

*

زرکه

سره شپيلي

چي پسري به سپري د بنټې بخلي کړې
د شپنو کډې به ووتې هرا ته
بشکې بخوږې به د کلو مېلنې وې
زېبايي به تله د زړونو تسلا ته

*
چي پسري به لمن سره کړه په غاټولو
وچو څانگو چي به راوړې، نوې پاڅي
چټوپغلو به ساه پو کړه، په بديا کي
لکه څي، چي د شفق په خوا کي زانې

*
ستا آواز به د شپيلۍ په خوله کي اوښت
لکه اوړي، چي په سين کي فريادونه
نه بهار شته، نه ديدار شته، نه کړا شته
نن مې بيا- بيا سوځوي زاپه يادونه

*

شپانه لور - په لور خوله شول، کېږدی ټولې
د کېږد یو ځای ټینګونو دی نیولی
د بهار د خوښۍ ځای د شېرمایې د بښت
هره وړځ وي د زلمو په وینو ولی

*

د نیاز منو کېږي لارې، آواز شوي
اوس به څوک ځي، په خاتول پسې بېدیا ته ؟
شنه راغونه به، چې پېغلې - زلمي نه وي
له کلونو ډک پټو ونیسي چا ته ؟

*

اوس نه ته یې، نه دي ښځه د شپېلۍ اورم
چېرته لارې، او د کومو شپو باز شوي ؟ ؟
خاورو ونښتې، که خور شوي په فضا کې
د شپېلۍ خاونده، خپله یو آواز شوي ! ؟

*

که ژوندی وم، که سل ځلې بهار راشي
د وطن شهیده، تابه یادومه !
تر کېږدی لاندې، د دښت په سره غېږ کې
ستا د سرې شپېلۍ نوا، به یادومه

نیہ پیمانہ

سره لاسونه یی په سپینو تور و لنډ کړئ
سره پلانونه یی نطفه کې ورت شنه کړئ
د تودو وینو په بیه !

تودې وینې ورت ډنډ کړئ
دا خپل ټانک یی په دا خپله سینه تېر کړئ
د تودو اوبو ارمان وړځي هېر کړئ
سرې مڼکولې یی نرۍ ته وړ ښکاره کړئ
بشریت یی د خیانت په ننداره کړئ
د تزویر نقاب یی لېرې کړئ له مخ نه
فلسفه یی په جهان کې آواز کړئ
سرې لښکري یی په شا کړئ تر "مسکوه"
"کرمین" یی د بد مستو هدیره کړئ
په گوگل یی د جهاد بیرغ کړئ پورته
د نرۍ نیولو خوب یی افسانه کړئ
د ژوندون شراب یی وشکې په کوپړۍ کې
د سره پوځ هیبت یی نیه پمانه کړئ -

ای....!

ای ببرك خوشنوار، ستمگر دون
كذاب و وطن فروش و ناپاك و زبون
تو غرّه بر آئی كه شدى نوكر روس
ما را نبود ترس ز روس ملعون

ما شیردلان كشور افغانيم
بر حزب وطن فروش خجم جانيم
با تكيه به يارى خداوند بزرگ
از كشور خویش روس را می رانيم

ببرك! تو نه مسلک و نه آئین داری
در حيله گری شیوه دیرین داری
ما را نتوانی بغریبی به دروغ
ما دین داریم، اگر تو لنین داری

ای روس تجاوزگر، دزد و شیطان
سودی نبود ترا ز خاک افغان
هر چند بود ترا سلاح زر و زو
ما راست سلاح دین و زور امان

حاله

د یو ډېر پخواني، لوی او لوړ چنار په څانگو کې یوه د مینې-محبت ځاله وه، چې ځلي یې په وړو مینوکو راغونډ شوي او د گډ ژوند په مینه ناکو غومبرو سره اوډل شوي وو.

ځاله د چنار په داسې ځای کې ایښې شوې وه چې دلویو څانگو په پناه کې تر ډېره حده د لېونی بادونو او مستو سېلیو له یرغلونو څخه په امن وه. تندو بادونو به د وینې درستی څانگې سره ووېلې او ډېر جگ شباخونه به یې م زمکې ته راټیټ کړل، خو په ځاله یې ډېر وس نه رسیده، ځاله په امن ځای کې واقع وه.

په ونه کې ډېرې نورې ځالې هم وې، چې کله به بسیا وې-کله وړانې، کله به بادونو راغورزولې وې-کله به بسیا له سره جوړیدې، که هم د هغو نورو اکثره ځالو جوړښت تردغې ځالې ښکلی او ټینلې و، خو د دې ځالې مرغان د موقعیت

په انتخاب کې د بهر زبیر له او دور بین معلومیدل .
نورې ځای د چنچنو ، کویترو او بنارو کابو وې ، د دې
ځای مرغان لا ښېلو ماشومانو نه پېژاندل . خو ځای په تېرو کلونو
کې شوخ او ښیلي ماشومان ورختلي وو چې ځاله ولوتي ، خو د
مرغانو تېرو مېنو کو او قوي منکولو بېرته په ژبا را کوز کړي وو .
هغه ورځ بیا څوک ماشومان ورختلي وو چې ځاله ولوتي د ځای
مرغانو یې مخونه ورکړې او سترگې ور ژوبلې کړې وې ، ماشومان
په چیغو - سورو را کوز شول ، خو د دوی نورو ماشوم فطرتو
ملکرو ځاله له لیرې په لیدو وویستله ، ځاله یې وړانه کړه او
په ځاله کې پسرته چوچوښي یې په ډیرې بې رحمۍ ووژل .

مرغان ظاهراً والوتل خود لری تلو اراده یې نه لرله تر هماغې وځې
راچرېدل د لیندې خاوندانو ته یې وار کوت چې د خپلو بچو غ ترې
واخلي او بیا بېرته وړانه ځاله په هغه پخواني ځای کې جوړه کړي . دا ځا
دوی ته له ډېرو وختونو د دوی له پخوانو نسلونو وړپاته وو له دې ځایه
یې زړه نه شو اخیستای ، داسې ښکارېده چه په ټینګه یې پټېلې ده چې
بیا به خپله ځاله د لته جوړوي او د لته به اوسي .

یو جهاندیده بودا پر لاسه تېرېد و چې چا راته وویل (عقل سلیم)
یې بولي . عقل سلیم بابا ماشومانو ته وویل : - هلکو ! گورئ نورې
لویې م ډېرې دي ، په ځای بېځایه تېږی مه ولئ هسې نه چې په لوی
شر ولوېئ دې آزاره مرغانو ځای مه وړانوی په دغو ځالو کې م ستاسو
په شان د ژوند په تمه تنکی زړونه د هوسونو په انتخاب غورزی .
(باقی په ۹۶ مخ کې)

بارتري تجارت

شريف خان دېر هوښيار ، تجربه کار اما په عين حال کې دېر سخت او په روپو مين سړی و ، د پيسې - پيسې حساب به يې کاوه او په اصطلاح غران ته به يې اوه غوټې وراچولې .

شريف خان ته د روپو مينې د سپا دېر ښه چلونه ورسوولې وو له هرڅه به يې خاڅا يوڅه سپول . خو ماشومان يې لادسپا په خوند نه وو پوه شوي ، هېښه به يې له ده څخه جيب خرڅې غوښت ، چې دې غوښتې به دېر ځوراوه .

يوه ورځ يې فکر وکړ ، چې بايد داسې يوه لار ومومي چې هم يې تاوان نه وي شوی - هم ماشومان قانع کړي وي د ده مينکر فکر چې هره غوټه خلاصولای شوه ، دا غوټه هم ورته تر دېرو تړلې پاته نه شوه .

سباته چې بيا زامنو ورته پيسې غوښتې ، ده ورته وويل :

موږ هم يو وخت واړه وو ، موږ به هم له پلرونو جيب خرڅ غوښت ، ستاسې په ضرورت ښه پوهېږم ، زه به تاسو ته

خرشی درکرم ، خو گوری باید پیسی سې خرتې کړې ، مثلاً زه پوهېږم چې تاسو به ورباندې چارمغز واخلي او بيا به دکوڅې په خاورو-دورو کې له نورو بې تبېي ماشومانو سره ورباندې چارمغز بازي کوئ او خپل غوزان به احقانه په پردو ماشومانو بایلئ اوسپېره غوښه اوسپېره لاسونه به بېرته راوړئ .

زه به دپيسو په ځای چې دوکاندار يې په ټکي درنه وړي هره ورځ ديوه-يوه غران غوزان راوړم خو شرط مې به دا وي چې لوبه به له ماسره کوئ .

ماشومانو ورسره ومنله ، شريف خان ديوې روپۍ غوزان راوړل ، په دوی يې ووېشل بيایي چې لوبه ورسره شروع کړه ، طبعاً دی لوی سړی و ، ډېره موده يې ښايي دالوې کړې وې په پنځه ملت کې يې له دواړو وکتل ، چې کټلی چارمغز يې وساتل په خپل کار پسې لاړ ، سبا او بله ورځ يې بيا دالوبه ورسره کوله ، ترهغه ده ددوی په سترگو لاسونه ور ايښي وو او په هغه څو دانو عاريتي غوزانو به يې بيا-بيا غولول خو چې غوزان له ډېرو وېشتلو يو په بل پسې مات شول ، ماشومان څومياشتې دپلار په لطف تش په توره خوښ وو ، دوی فکر کاوه چې پخوا به مو پلار په هفته کې يو-يو غران نه راکاوه اوس دا دی دورځې ديوه-يوه غران غوزان راکوي او بله لا دا چې له دې لوبې مو منعه کوي هم نه ، بلکې په خپله يې ترسره کوي .

امید دراز ، بعد خواهند دانست .»

همچنان می آید :

و اذا مس الانسان ضر دعا ربه منيب اليه ثم اذا خوله
نعمه منه نسي ما كان يدعوا اليه من قبل وجعل الله اعدادا
ليضل عن سبيله قل تمتع بكفرك قليلاً انك من اصحاب النار .

(سوره الزمر: ۸)

« و چون برسد آدمی را رنجی (به کمک) بخواند پروردگارش را
منیب بسویش - باز چون عطا کندش نعمتی از نزد خود فراموش
کند کسی را که بسوی او قبل ازین دعا میکرد و مقرر کند برای
خدا هتایانی تا گمراه کند از راه خدا بگو اندکی به کفر خود
بهرمند باش - محققاً تو از اهل دوزخی .»

و کاین من قریه هی اشد قوة من قريتک التي اخرجتک
اهلکنهم فلا ناصر لهم .

(سوره محمد: ۱۳)

« و بسا از قریه ها که مستحکمتر بودند از لحاظ نیرومندی و
قوت ، نسبت به اهل قریه تو که اخراجت کردند ، هلاکشان
کردیم پس نبود ناصری برای آنان .»

خدای طی این آیه ، از یک سو افراد مؤمن را مطمئن که
از ظاهر نیرومند دشمن ، بیم نداشته متیقین باشند که سرانجام
همه این نیروهای گوناگون کفر در برابر قوت مستحکم و شکست ناپذیر
ایمان ، از ممتلاشی خواهد شد ، از سوی دیگر به کسانی که به

شریف خان د اشان د پراستکارات لړل او د سپما له پاره یې د پېرېنښه فکر کاوه ، چې دایې یوه نمونه وه .

موږ ته به د شریف خان دغه کتې او سپما ته پلانونه جوړول عجیب ښکاریدل ، خو چې کله مو د روسانو سره د « بارتري تجارت » د تر کاسې لاندې نیم کاسې او په هره معامله کې د دوی کتې او زموږ زیان ولیکنود شریف خان اعمال راته مترقي او د وخت په تقاضا برابر ښکاره شول .

بارتري تجارت یعنې د شریف خان لوبه له زامنو سره ، هرڅه د روس لمخې ته اچوي او ترې خوښ لاهم باید و اوسي .

روسان خپلو دوستانو ته وایي ، د کاپیتالستانو ژبه به انسان مسحوروي باید د دوی خبرو ته غوږ نه کېښودل شي ، په خوږه ژبه مو تېرباسي او کټه درنه کوي ، آزاد تجارت د امپریالستانو په کټه وي ، په بارتري تجارت کې به ستا ستو هم پېرېده خوندي وي ، هم منافع

عیناً لکه شریف خان چې به زامنو ته ویل چې پام کوئ هسې نه چې د کوڅې بې شریې ماشومان درنه غوزان نه وکړي له ماسره لوبه کوئ نه په په خاورو سپېره یاست نه به درسره ټکي سپرکي کیږي .

په عمل کې د روسانو حرص د هر کاپیتالست تر حرص

د پېر دی او سترګې یې په هېڅ هم نه مړیږي ، له موږ به یې پنبه ، زغر ، کنځلې ، یوڅه بل څه په نازله بیکه واخیستل ، په

مقابل کې به يې کلوشې، صابون، کوگر، چیت، فلاين او یوش بل غه راکړې چې اکثر به يې زموږ د خپلو پيداوارو د ودې مخه نيوله، لکه کوگر، صابون او ځينې منسوجات او بيا به هم دخپلو واقعي احتياجاتو د خريد له پاره نورو هېوادونو ته اړ وو.

دوی په ځينو مواردو کې مرسته هم کوي، يعنې په ډېر اوږده پور او لږ سود ډېره وسله ځينو هېوادونو ته ورکوي، خو په خوا کې يې بايد د وسلو د سم استعمال له پاره په زرگونو خالي ذهني ځوانان د دوی لمن ته وغورزول شي او تعليم و تربيه يې د دوی په هېواد کې د دوی په ذريعه وشي چې لېغا د دوی نوکران او د دوی تالي خت لويديز، په دې توگه ورو - ورو د خپل دوست هېواد شتمني د بارتري تجارت په نوم ورڅخه ټوله کړي او د دوستۍ او مرستې په عنوان خپل نظريات پکې خپاره کړي، خو چې د دوی په قول عيني او ذهني شرايط يوبخ خونړۍ کودتا ته مساعد او يو آزاد اولس دخپلې غلامۍ په سلسله کې ښکېل کړي.

موږ د روسانو د هېارت ډېرې کرشمې ليدلي دي چې يادول يې ډېره حوصله غواړي. د مثال په توگه به د بارتري تجارت يوه نمونه وړاندې کړو:

د افغانستان د پلخمري د سمنتو د فابريکې محصول ډېر په زړه پورې و. هر چاته دا معلومه وه چې افغاني سمنت تر ډېرو خارجي سمنتو يو په دوه ښه دی، روسانو

هغو ته م سترگې خړې کړې او په بارتري تجارت کې يې په زرگونو تنه سمټ له موږ نه د دوستانو په منځ (په ډېره ټيټه بيه) واخيستل، خو چې کله موږ خپل احتياج همسوس شونو په دوه چنده بيه په هغو کيڅوو کې روسي پيمنت راباندې خرڅ شول.

بهرته پاته موادونه څه لري؟ خام مواد، خام مواد د هر چا په ښه وړتيا او درسته نړۍ ورته ضرورت لري ښوکه به يې زموږ هرڅه اخيستل، هرڅه ته يې بازار درلود خو دوی به په مقابل کې ډېر هغه څه را کول چې زموږ به لږ ضرورت هم نه و ورته.

په آزاد تجارت کې چې مال و پلورې، په بدل کې به يې د خپلې خوښې مال واخلي، اما په بارتري تجارت کې به چې ته هر-هرڅه ورباندې خرڅوي، د مقابل لوري به هم هر-هرڅه اخلي چې لږ دالوبه هم پيشه د مشر يعني شريف خان په گټه ده غوښتل به دده په لمن کې پرېوزي او تش په توره به يې لا دوعاکوی م يې.

کتاب

اورپوري شو!...

د سپېدې د اور له «اورتوبه» بله داسې لږه بله شوه، چې د کسات تيزي يې له خيبر واوښته او آن د آمو تر مورگو رسيدلې گوندې په خپل ولسه محشر د «اذبحار هجرت» ترجاني کوي -

افغاني ادب به د «سپېدې» بېلې دا احسان هېر نه کړي، چې د هجرت په دې تنگو شرايطو کې يې هم د حماسو انقلابي خراغ قتيديو ته پرېښود، او د تېلو پرځای يې د زړه وېږي ورکړي. «اورپوري شو» د بوللو د هغه کتاب نوم دی، چې په ډېره

بنکې جيبې کچه د سپېدې بېلې د ادارې په کړاو له چاپه راوتی دی، د هېواد د مشهورو شاعرانو - پسرلي، رفيع، غيرت او ... په هماغه يو رديف او قافيه دا مشاعره استقبال کړې، او بنکې قضا

يې پرې ليکلي دي، شعرونه د شاعرانو د نومونو له مخې په الفبايي ترتيب راوړل شوي، خو بايد پاتې نه شي چې دويم ځل د پسرلي ميب نوم او قصيده په همدې مطلع د کتاب په آخر کې بيا راوړل شوي، چې

دا يې د قصيدې پاتې برخه ده، او که د تبرک لپاره دده د شاعرانه بزرگه او يا يې په اوږدو ادبي خدمتونو فل نيول دي، چې دان

يې هم په آرام نه دی پرې ايښی .

د کتاب د تړون تمديه د وحشت په اور کې سويو شهيدانو ته ده ، چې د هغوی په شونډو يې د « حميد بابا » د اشعر زمزمه کړې :

ای د عشق په اور کې سويو پتنگانو!...

سريزه پرې د زورور قلم خاوند فاضل ورور محمد آصف « صيب ليکې ، چې د ژبې سپېڅلتيا ، تحقيق او خوږبڼلي سړي ته د پښتونڅر خدای بڼلي استاذان « راحت » او « الفت » يادوي .

د روسي داپه مارو د نه سرپټوب په ثبوت کې يې د نظامي گنجوي (۵۳۵ - ۵۹۹ ه ق) له سکندر نامې حسب حال دوه شعرونه راوړي ، چې زه يې هم رااخلم :

ز روسی بخويد کسی مردمی
که جز گوهری نیستش ز آدمی
همه رهنشان اند چو گرگ و شیر
بخوان نادایرند و بر خون دلیر

ورپسې يې په ډېره ادبي ژبه د افغانانو د مقدس جهاد ټينگښت او

د شرميدليو دشمنانو هر سرنگه ښوييدنه ياده کړې ، بيا يې په قصيده لنډه څېړنه ليکلې او په هنري اړخښت يې غږيدلی دی ، دی وايي چې زموږ ځوانو ليکوالو کلاسيکې پولې نړولي دي او د دې بغاوت د

استشهاد لپاره يې له ادبي تاريخه څو مثالونه هم راوړي دي ، موږ د صيب له دې خبرې سره موافق يو ، خو بايد دومره عرض وکړو

چې د قصیدو ښایېږي چې ترڅو په دربار کې غځېدله هدا جامې یې په غاړه وي ، او چې له درباره تښتیدلې ده ، بیایې نو کلاسیک ادب هم په سدرت سره د دې قیوداتو خیال ساتلی دی .

د صمیم صیب په لنډه او جامع ډول لیکنه کې نه پوهیږو دا صراحت ولې نه دی شوی ، چې د دې مشاعرې تادا او چا کېښود او لومړۍ لږه (مطلع) له کومه خوبزلنه پورته شوې ده ، ځکه دا کتاب د جهادګان یوه اړخښتاکه پاڼګه ده ، او ادب پوهان به پرې سبا له څېړنې کوي . خو لکه چې د کتاب وروستی پرېکړن لیک غږ وړاندې کوي ، چې « هره لومړۍ هڅه سل په سلو کې پخه او بې عیب نه وي ، او یا د پخو خلکو خبره هېڅ اثر له تنقیده اوچت نه وي ؛ دا به هم پرې ورتېو ، خو له ټولو لومړۍ اجازه راکړئ چې خپلې د تحسین او داد نذرانې د غیرت صیب لاندې شعر ته ورکړم او له لوی خدای نه د دغې اسرافیلې شپېلۍ پو کول په همداسې جدت او هوښمن شاعرانه تعهد غواړم -

غصه په دې راغله چې زه ولې محروم یافې شوم

د شهادت مبارک نوم چې مې په وروړ پورې سو

سره له دې ، چې د دې مشاعرې د طرحې قافیه مبتدله ده او د کسر د نیم بیټي د نیم نه لږه که برخه یې ردیف نیولې ؛ بیایې هم زمونږ ځنې شاعران وروڼه له علمې نه پوره نه دي وتلي - فکر ترې په فن دومره تسلط پیدا کړې ، چې د فن پرې بېخ وټی او فکر هم دومره عامیانه دی چې د عوامي سادګۍ د کشش او پرتو درک پکې نه لکي .

هدا راز په دې مجموعه کې د پسرلي صيب قعايد د ډېرې ستاينې وړ دي. منظرکشي، تخيل، فکر، پيژننې، تاثيري سوځنده او دردناکه، او لفظي معنوي اوډنه يې ډېره پر ځای کارولې ده. بله د پاملرنې وړ نکته چې په مجموعي حيثيت په دې قصايدو کې لندل کېږي، هغه قنطرحت او نااميدي ده، چې په هر څه اوږد پورې شوی دی.

دې کې شک نشته چې سړي سړي. چرت خود خپل زور عادت سره سم هر څه ته اور اچولی، خو مونږ هم همداسې نه يو ناست، او د لوی خدای په فضل چې هرڅنگه وي، افغانستان به بهديره کېږي، نو د يوه متعهد او گروهن شاعر لپاره د داسې شعرونو ويل د مجاهد او مبارز ملت د جذباتو خون اخيستل دي. له ستر څښتنه غولړم محترم پسرلي صيب به دخپل زړه د سپېدو په چولو د افغانستان د سپين سبا په هيله همداسې نور لمرونه و ځلوي. آمين.

۱۳۶۴، ۵، ۲۶

حاله: د ۸۷ مخ پاي

دوی هم ژوندی ساري دي. ژوند غواړي او د ژوند حق لري، ډېر وحشت دی چې څوک د بل چا د آرزو من زړه په آواز نه پوهیږي او په تیرو او کابو ځواب وړکوي. خو پیلو ماشومانو د بابا په ډیره پورې هم وخنډل وکړ چې انجام یې څه شي؟

Monthly

SPEDE

کہ پادشاہ و درستی جہان یم

غلام ستماء تابان یم

لوی احمد شاہ دہلیا

کہ ہر چہ بھار در و مم

آخر پانی دستان یم

VOL - III- No. 3

September 1985

P. O. BOX 665

Peshawar Pakistan

قوت و نیروی فریبنده شان مغرور و فریفته اند و با توسل به آن در برابر دعوت پیامبران (علیهم السلام) قرار گرفته اند. اخطار میکند که اسلاف شما بیشتر از شما قوی و نیرومند بودند، ولی در نتیجه مخالفت و عناد به این دعوت برحق به هلاکت و تباهی محکوم شدند، و یآوری برای نجات از عاقبت شوم و محتوم خود نداشتند، یعنی اقوام اسبق به همه ظواهر نیرومند و قوی نتوانستند با اعمال قوه و فشار و تهدید و ارعاب جلو نهضت را سد کنند، این مطلب در آیات متعدد قرآن به نحوی تذکر رفته است که با صراحت روشن میسازد که دشمن با وجود بکار بستن وسایل و ذرائع ناروا و ناجائز و با وجود بکار گرفتن امکانات و نیروهای گوناگون، قادر به جلوگیری از پیروزی نهضت نشده است؛ همه این وسائل و ذرائع، که در اختیار هواداران باطل بوده در مقابله با حق پوستان بی اثر مانده است.

چنانچه قرآن می فرماید :

اولم یسروا فی الارض فینظروا کیف کان عاقبة الذین کانوا
من قبلهم - کانوا هم اشد منهم قوۃ و اثارا فی الارض فاخذهم الله
بذنوبهم - و ما کان لهم من الله من واق - ذلک بانهم کانوا یتیم
رسلم بالبینة فکفروا فاخذهم الله انه قوی شدید العقاب .

(سورة المؤمن : ۲۱-۲۲)

« آیا در زمین سیر نکردند تا بگیرند که عاقبت آنانکه قبل از ایشان بودند چگونه بود، (در حالیکه) آنها در قوت و از لحاظ تمدن، نسبت به اینان شدیدتر بودند، پس خداوند بنابر جراتم شان آنها

مياشتي ابي - جله

سیدک

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَمُ الظَّالِمُونَ
يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ ۗ أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ٤

سورة البقرة آیت (۲۵۷)

وجہ اشتراك سالانہ :

در امریکا - ۳۰ دالر
در اروپا - ۲۵ "
در پاکستان - ۶۰ روپیہ

شش ماہہ :

نصف قیمت

ہا نکی حساب :

الا ٹیڈ ہا نکی - حبا نکر ہور ہرانج
اکا ونٹ نمبر (۵۴۴)